

KERKBEHEER

In deze uitgave o.a.:

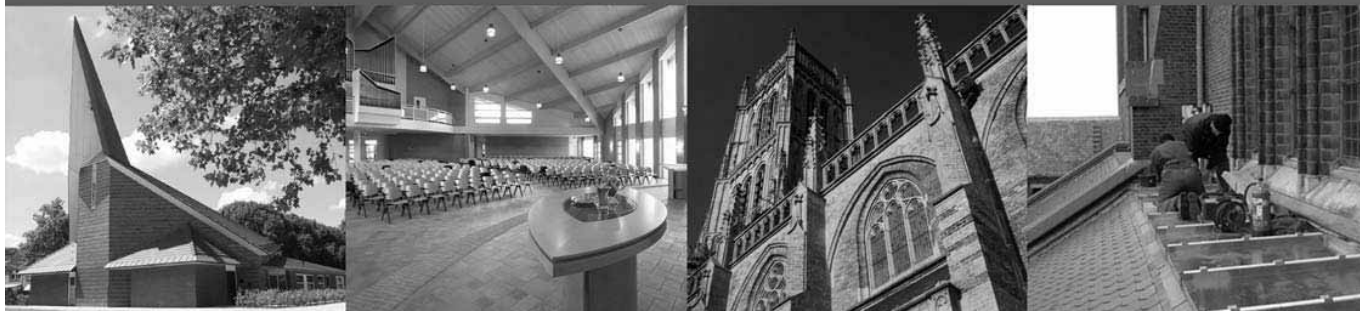
- Spelregels kerkrentmeesters en dienstbaar zijn aan elkaar-
inleidingen jaarvergaderingen
resp. afdeling Groningen en
Friesland
- Verslag ledenvergadering VKB
9 april 2011
- Protestantse Kerk in Nederland
grootste beheerder van religieus
erfgoed
- Financiën in het beleidsproces,
workshop nr. 2 op het VKB-
Congres

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

van hoogeverst architecten

Bureau voor Architectuur en Restauratie
Bureau voor Consultancy
Bureau voor Architectuurhistorie Kariatiden

Van Hoogeverst Architecten maakt plannen voor restauratie, nieuwbouw, onderhoud, herinrichting en herbestemming van kerkgebouwen. Uitgaande van duurzame oplossingen wordt het bouwproces door ons bureau begeleid van ontwerp tot en met oplevering van het werk.

Van Hoogeverst Architecten BV
Westsingel 9 / 3811 BA Amersfoort
T 033 - 463 17 05 / E bureau@vanhoogeverst.nl

www.vanhoogeverst.nl / www.bouwenophistorie.nl

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl
<http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

AMSTELWIJCKWEG 44 3316 BB DORDRECHT TEL. 078-6 17 95 40

De kracht in vellen offset.

 Roto Smeets

Roto Smeets Grafiservices

Grafiservices

Een bedrijf dat vecht voor de successen van zijn klanten. Of het nu gaat om vellen offset, pre-media, nabewerking, pre-distributie of distributie... Superstrong, sharp, safe & fast.

T 030 - 282 28 22
T 040 - 250 50 00

www.rsgrafiservices.nl

SLOOFF - ORGELBOUW

www.sloofforgelbouw.nl

Luijtenstraat 17
2941 CE Lekkerkerk

Tel.: 0180—68 15 62
e-mail: info@sloofforgelbouw.nl

Nieuwbouw
Restauratie
Stemmen en
Onderhoud

Goede verstaanbaarheid in de kerk is thans eenvoudig te realiseren. De veelheid van akoestische problemen hebben wij met onze exclusieve CANTOR apparatuur definitief opgelost...

Cantor levert sublieme verstaanbaarheid van spraak en muziek in uw galmrijke kerkzaal. Predikanten roemen de grote bewegingsvrijheid die zij hebben met onze Cantor microfoons

dialogo church sound

**T: 040- 2420840 E: info@cantorsound.nl Website: www.cantorsound.nl
Een informatiepakket vraagt u aan via info@cantorsound.nl of ☎ 040- 2420840**

Aanbevolen door kerkrentmeesters als het om tientallen jaren zekerheid gaat

Verantwoord lenen? SKG!

PKN kerken kunnen bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer sparen, lenen en hun betalingsverkeer regelen. Bovendien biedt SKG Online u de mogelijkheid digitaal betalingen te verrichten. SKG werkt zonder winsttoegmerk. Met gunstige rentepercentages en lage kosten voor betalingsverkeer. Want ons motto is: *Geld van de kerk voor de kerk!*

www.skggouda.nl

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

dekkerdrukwerken

hortensiastraat 10, 8903 JN leeuwarden
telefoon: (058) 233 00 00 www.dekkerdrukwerken.nl
u kunt nu ook via onze website bestellen, zie "webdrukkerij"

VOORDELIGE COLLECTEBONNEN

1,00	1,25	1,50	2,00	2,50	5,00
1,00	COLLECTEBONNEN				5,00

DEN HOED aannemers

Den Hoed Aannemers B.V.
Postbus 79
2860 AB Bergambacht
Telefoon : 0182 - 351 225
Email : aannemers@denhoed.nl
Website : www.denhoed.nl

Den Hoed Aannemers uit Bergambacht, ruim 70 jaar een begrip in de bouw. Gespecialiseerd in restauratie en onderhoud van uw kerkgebouw, bedrijfspand of woning.

De ambachtelijke bouw

Kerkkroonluchters, restauraties, gieterij en techniek

Als laatste bedrijf in Nederland produceert Brink & van Keulen in haar gieterij al decennia op ambachtelijke wijze authentieke koperen kroonluchters. Ruim honderd authentieke modellen, waarvan de spanwijdte variëren van 37 cm tot 230 cm. Stuk voor stuk massief koperen kunstwerken, die generaties meegaan.

Onze referenties omvatten vele kerken en gebouwen waaronder nagenoeg alle grote kerken in Nederland zoals De Nieuwe Kerk te Amsterdam, De Nieuwe Kerk te Delft, De Laurenskerk te Rotterdam enzovoort.

Ook op het gebied van restauraties hebben wij een lange lijst met kerken, waar de oude en vaak incomplete kronen, na een grondige opknappbeurt, weer in hun volle glorie de kerken sieren. De door Brink & van Keulen gehanteerde werkwijze wordt aanbevolen door monumentenzorg, omdat de levensduur van de kronen hierbij langer is dan bij poetsen.

Behalve grote kerkkronen hebben wij een groot aantal kleinere modellen voor luxe woningen, raadszalen en andere monumentale en representatieve ruimtes.

Graag sturen wij onze catalogus of bezoeken wij u vrijblijvend voor een advies.

U kunt ook een afspraak maken voor een rondleiding door onze kopergieterij, waar u kunt zien hoe deze kroonluchters nog steeds voldoende het eeuwenoude ambacht worden gemaakt.

Brink & van Keulen 1646 b.v.
Generatorstraat 17
1014 AT Amsterdam
Tel: 020-7370230
e-mail: info@brinkenvankeulen.nl
website: www.brinkenvankeulen.nl

KERKBEHEER

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Mr. P.A. de Lange, Mijnsheerenland, voorzitter
Mr. J.G.H. Krajenbrink, Oegstgeest, vice-voorzitter
Drs. C. de Raadt, Bodegraven, secretaris
W.G. Roseboom, Nieuwegein, 2e secretaris-penningmeester
Ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA, Leiden, penningmeester
mevr. E.J. Steensma-Dijk, Buitenpost, lid
M.G.R. Barendrecht, Maassluis, lid en
ir. B.P. de Wit, Sprang-Capelle, lid.

Ereleden

D.G. Bijl, Th.L. van Hazel en
drs. G. van Soest

Redactie

W.G. Roseboom, voorzitter, J.C. Riemersma,
H.L. Roth en R.M. Belder, eindredacteur

Centraal Bureau

Nicolaas Maessingel 271D,
3311 KS Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl;
Tel. 078 - 639 36 66, fax. 078 - 631 59 49
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 22,- per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen € 20,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 18,- per abonnement. Abonnementsprijs voor niet-leden € 25,- per abonnement. Deze prijzen zijn exclusief 6 pct. BTW. ISSN 1568-8712

Vormgeving

Grafisch Bureau DUS BV, Rotterdam

Druk

Roto Smeets Grafiservices

Oplage

7.000 ex.
© juni 2011

INHOUDSOPGAVE

De kerkorde bij de tijd houden	191
Regiobijeenkomst VBMK in Groningen, Drenthe en Friesland	192
Koninklijke onderscheidingen	192
De kerkrentmeester en de spelregels	193
Orgeltocht in Groningen	194
Task Force: Sloop kerken voorkomen	195
HGJB: tekort ton hoger	195
Gemeenteopbouw in Zeeland	195
Ledenvergadering VKB	197
Toename diensten SBKG Zeeland	198
Restauratie kerk Goudriaan	198
Dienstbaar zijn aan elkaar	199
Protestantse Kerk in Nederland grootste beheerder van religieus erfgoed	201
Opknapbeurt Jacobikerkerk Utrecht	202
Een groene kerk: over duurzaam rentmeesterschap	202
VKB-Congres Workshop 2: Financiën in het beleidsproces	203
Tekstenservice Kerkbalans: stijging toezeggingen	205
Nieuwsbrief SBKG Zuid-Holland	206
Boek over kerk Oosterlittens	206
Oude Kerk Naaldwijk multifunctioneel monument	206
Middeleeuwse kerken Groningen en Drenthe	207
De orgelbank	207
Met Kerkbalans het jaar rond	207
Kalender voor de kerkrentmeester	207
Hoofdbestuur in gesprek met provinciale afdelingen	208
Draaginsignes bij jubilea	210
Iedere gemeente eigen e-mailadres	211
Acquisitiefraude	211

Mr. P.A. de Lange

“Door het kleiner worden van de Protestantse Kerk in Nederland wordt het moeilijker om aan alle eisen van organisatie en kwaliteit die de kerkorde stelt te voldoen”, constateerde de commissie evaluatie kerkorde, die heeft onderzocht hoe de spelregels van de nieuwe kerkorde in de praktijk functioneren. Het onderzoek richtte zich dan ook op de vraag: Hoe kunnen we de praktische regels in de kerkorde verbeteren, zonder de bedoeling ervan aan te tasten?

De commissie deed uitvoerig navraag bij kerkenraden en alle bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen en colleges. Ook ontving zij reacties van flankerende organisaties en individuele kerkleden en ambtsdragers. De VKB heeft bij dit onderwerp een actieve rol gespeeld door met een interne commissie alle bepalingen op het gebied van de vermogensrechtelijke aangelegenheden weer eens tegen het licht te houden. Op 10 februari 2009 mocht ik als voorzitter van de VKB de rapportage overhandigen aan ds. G. de Fijter, op dat moment preses van de synode. Nadien is de rapportage aangepast op basis van reacties en opnieuw onder de aandacht gebracht van de landelijke kerk. Artikelen in “Kerkbeheer” over dit onderwerp en de teksten van de rapportages treft u aan op onze website.

In september 2010 is een eerste ronde van voorstellen tot aanpassing van de kerkorde in de synode besproken. Daarbij werden voorstellen met betrekking tot de ordinanties 1 tot en met 5 in behandeling genomen. Belangrijke voorstellen waren: halvering van de synode, verkleining van het moderamen, opheffing van de algemene classicale vergaderingen en verlenging van de ambtstermijn. Dit laatste voorstel voorziet erin om de ambtstermijn van kerkenraadsleden te verlengen van maximaal acht naar maximaal twaalf jaar, met het oog op het moeizame vervullen van vacatures. In “Kerkbeheer” treft u een serie artikelen van de hand van dr. J.D.Th. Wassenaar aan over de diverse onderwerpen die bij de evaluatie van de kerkorde aan de orde zijn. In deze artikelen worden de onderwerpen wat uitgebreider behandeld.

In april is een tweede ronde van voorstellen tot aanpassing van de kerkorde in de synode besproken. In deze tweede ronde komen de overige ordinanties aan de orde, waaronder ordinantie 11 over de vermogensrechtelijke aangelegenheden. Een daarbij in het oog springende wijziging is de versoepeling van de regel omtrent het minimum aantal ouderlingen-kerkrentmeester. Gebleken is dat in veel gemeenten wel goede kandidaten zijn te vinden voor het college van kerkrentmeesters, maar dat deze kandidaten niet bereid zijn ambtsdrager te worden.

De kerkorde bij de tijd houden

Daardoor blijven vacatures soms onvervuld.

Enigszins verrassend was de gang van zaken rond de verplichte inzending van begroting en jaarrekening. Onze interne commissie had daar enkele jaren terug met een creatieve blik naar gekeken, met meer aandacht voor het toezien vanuit de gemeente en het waarborgen van voldoende meetpunten, zonder een automatisch verplichte toezending. Vanuit de Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB) was er bezwaar gemaakt tegen ons standpunt, en daarom is er toen met elkaar over gesproken. Omdat deze RCBB's de documenten zelf moeten beoordelen en er zelf belang aan hechten, hebben we dat onderwerp toen laten rusten. Ook voor ons onverwacht volgde het Generale College voor de Kerkorde een analoge gedachtelijn aan de redenering van onze commissie en kwam het met het voorstel om de verplichting te schrappen, met voldoende waarborgen voor de Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken om de documenten op te vragen. Na wat reuring in de kerk werd bij de behandeling het voorgestelde (gewijzigde) artikel ingetrokken.

Enigszins ongemakkelijk voelen we ons nog bij het voorstel om de artikelen 11-24 en 11-25 te laten vervallen. Het gaat daarbij om het Generaal College voor Onderzoek van Beheerszaken. De VKB zou dat college graag omgebouwd zien tot een “kerkelijke rekenkamer”. Enerzijds lijkt dat vanuit de vereisten van “good governance” vanzelfsprekend, anderzijds constateren wij dat er om voor de VKB onduidelijke redenen weinig steun voor die gedachte lijkt te zijn. Als u suggesties heeft, houden we ons van harte aanbevolen.

Hoe gaat het traject verder? De in eerste lezing aangenomen voorstellen tot wijziging van de kerkorde worden nu ter consideratie voorgelegd aan de classicale vergaderingen. Het Generale College voor de Kerkorde komt vervolgens met een herzien voorstel (tweede lezing) bij de generale synode, waarbij wordt toegelicht welke op- en aanmerkingen van de classicale vergaderingen worden overgenomen en welke niet. De generale synode neemt vervolgens een definitief besluit over de voorgestelde wijzigingen. De tijdsplanning voorziet erin de hele revisie van de kerkorde tijdens de aprilsynode van 2012 af te ronden.

Komt U bij ons kijken of komen wij naar U toe?
Op www.KANTINEMEUBILERING.nl
staan modellen- kleuren-prijzen van stoelen - tafels en
kapstok.
Tel. 0183-505085

Regiobijeenkomst VBMK Groningen Drenthe en Friesland

Op woensdag 6 juli a.s. wordt er in de Nicolaïkerk, Wijkstraat 32 te Appingedam een regiobijeenkomst gehouden die georganiseerd wordt door de Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen in Nederland (VBMK).

Het thema van deze bijeenkomst is "Monumentale kerkgebouwen als gemeentelijke kans of bedreiging".

De bijeenkomst, die om 13.30 uur begint, wordt mede georganiseerd door de gemeente Appingedam, de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) en de protestantse gemeente van Appingedam.

De bijeenkomst is in de eerste plaats bedoeld voor kerkbeheerders en eigenaren, bestuurders, monumentorganisaties, politici en ambtenaren en belangstellenden uit de drie noordelijke provincies. Ook bedrijven en professionals die zich bezighouden met restauratie, onderhoud en multifunctioneel gebruik of met de financiering daarvan, zijn van harte welkom. Dat geldt ook voor belangstellenden uit andere provincies.

Op deze bijeenkomst wordt ingegaan op de bijdrage die burgerlijke gemeenten aan het behoud van monumentale kerkgebouwen kunnen leveren. Uiteraard komen andere relevante invalshoeken zoals die van de eigenaar en de kerkbeheerder ook aan bod, zowel in de plaatselijke, de regionale als de landelijke context.

In Appingedam is onder regie van het gemeentebestuur een uniek proces van herbestemming van kerkgebouwen, de *Carrousel*, zo goed als afgerond.

Overleg tussen de burgerlijke gemeente, de kerkelijke eigenaren en de Stichting Oude Groninger Kerken heeft tot voorbeeldige oplossingen geleid.

De betekenis hiervan reikt veel verder dan Appingedam en kan als voorbeeld en inspiratie dienen voor anderen. Tijdens de regiobijeenkomst zal duidelijk worden welke leermomenten uit de *Carrousel* zijn

Nicolaïkerk en het oude Raadhuis van Appingedam.

af te leiden zowel voor burgerlijke gemeenten als kerkbeheerders.

Voor belangstellenden staat er een stadswandeling door historisch Appingedam op het programma. Aanvang 11.00 uur. Inschrijving

Het programma is als volgt:

13.30 – 14.00 uur:	Ontvangst met koffie/thee
14.00 - 14.05 uur:	Welkomstwoord door T.A. Musschenga, voorzitter protestante Hemeente Appingedam
14.05 – 14.10 uur:	Inleiding door de heer G. van Hasselt bestuurslid regionalisering VBMK
14.10 – 14.30 uur:	<i>Carrousel van Appingedam</i> , de kerkelijke invalshoek door de heer M. van Bostelen, voorzitter van het college van kerkrentmeesters
14.30 - 14.50 uur:	<i>Carrousel van Appingedam</i> , de rol van de gemeente door mevr. H.K. Pot, burgemeester van Appingedam
14.50 – 15.20 uur:	Orgelspel en pauze
15.20 – 15.40 uur:	<i>Carrousel van Appingedam</i> , de professionele en regionale invalshoek door de heer P.G.J. Breukink, directeur Stichting Oude Groninger Kerken
15.40 – 16.00 uur:	De rol van de gemeentelijke overheid bij kerkgebouworganisatie, door de heer G. Koster, VNG (onder voorbehoud)
16.00 – 16.30 uur:	Discussie onder leiding van dagvoorzitter de heer G. van Hasselt
16.30 – 17.00 uur:	Napraten bij een hapje en een drankje

Koninklijke onderscheiding

Tijdens Lintjesregen 2011 werd ook de heer D. Bootsman, penningmees-

regiobijeenkomst en deelname stadswandeling. Graag vóór **20 juni a.s.** online aanmelden en aangeven of u wilt deelnemen aan de stadswandeling op www.vbmk.nl of vbmk@erfgoedhuis-zh.nl.

ter van het college van kerkrentmeesters van de gereformeerde kerk te Bennekom, benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Van harte geluk gewenst!

De kerkrentmeester en de spelregels

R.M. Belder

Het bestuur van de afdeling Groningen hield op 31 maart jl. in de Kerkboerderij te Haren de voorjaarsvergadering. De voorzitter van de afdeling, de heer H. Greven, stond in zijn openingswoord, dat hij vooraf liet gaan met gebed en Bijbellezing, even stil bij de actuele ontwikkelingen die zich in de kerk afspelen. Hij is blij dat de heer D.G. Bijl, o.a. oud-voorzitter van de Interkerkelijke Commissie Geldwerving, enkele woorden wil wijden aan synodale besluiten, de functie van de classis, terwijl de heer T. Trox, gemeenteadviseur kerkbeheer, het samenspel met de kerkenraad en het belang van een beleidsplan zal accentueren. Vervolgens wordt een aantal huishoudelijke zaken afgewikkeld, waaronder de vaststelling van het verslag van de voorjaarsvergadering 2010, het jaarverslag en de jaarrekening 2010, de begroting 2011 en de herbenoeming van een bestuurslid.

Landelijke organisatie

Hierna krijgt de heer Bijl het woord, die wijst op het nut en de noodzaak van bovenplaatselijke organen als de classis en de generale synode. Met name dit orgaan wordt vaak door

D.G. Bijl.

kerkrentmeesters gezien als iets dat ver van de realiteit verwijderd staat. De synode wordt vaak als een log lichaam beschouwd dat vooral urenlang vergadert. Het is wel een kerkelijk lichaam waar de ambten bijeen zijn, een ambtelijke vergadering dus. In dit verband wijst de heer Bijl nog even op het verschil tussen de Protestantse kerk in Nederland en de Rooms-Katholieke Kerk en de Anglicaanse Kerk waar er een geheel andere organisatievorm is.

Het synodale en classicale gebeuren gaan vaak aan het gezichtsveld van de kerkrentmeesters voorbij. Naast

tijdgebrek bij kerkrentmeesters wat meestal daarvan de oorzaak is, speelt ook de ontleding, namelijk het minder lezen van notities en vergaderstukken, daarbij een belangrijke rol. Vanzelfsprekend lezen kerkrentmeesters hun "Kerkbeheer" van A tot Z, maar in "Kerkinformatie", waarin veel belangrijke informatie staat over o.m. het werk van de generale synode, de Dienstenorganisatie en andere organen van de kerk, ligt dat al anders. Maar ik heb tijdens een synodezitting ook synodeleden gezien die tijdens de vergadering hun envelop pas open maakten.

Maar de synode regelt alles wat het geheel van de kerk aangaat of laat het namens haar regelen. Dat platform neemt beslissingen die in het belang van de gemeenten zijn, ook al zijn er wel eens onderwerpen die niet altijd goed vallen. Maar de Kerk en de Dienstenorganisatie zijn nu op het juiste spoor bezig.

Bewuste keuze

Toen de voormalige drie kerken enkele jaren geleden besloten de Protestantse Kerk in Nederland te vormen, is bewust voor dit model gekozen. De hele organisatorische opbouw van de Kerk is niet zonder zin, want geloven doe je niet in je eentje. Daarom is er een gemeente, maar ook gemeente-zijn doe je niet in je eentje. In de classis kan de gemeente profiteren van de inzichten en ervaring uit de gemeenten in de buurt. In de synode komen diezelfde inzichten en ervaringen uit het hele land samen.

Maar ook de opleiding en toelating van predikanten, de rechtspositiegelingen e.d. zijn een verantwoordelijkheid van de synode. Verder wijst de heer Bijl op het nut en de noodzaak van de Solidariteitskas van de Kerk die is ingesteld om gemeenten die in het bepaalde situaties

financieel moeilijk hebben, zo goed mogelijk te helpen. Dit soort belangrijke zaken moet centraal geregeld en gewaarborgd worden en daarop moet worden toegezien. Al deze taken zijn verankerd in een synodaal beleidsplan.

Verder noemt de heer Bijl het voornemen om het aantal afgevaardigden naar de classis en de synode te verminderen. Een en ander is voortgekomen uit het Rapport van de Commissie Veerman dat een paar jaar geleden is uitgebracht. Zoals de synode een beleidsplan heeft, dat aangeeft wat men in de komende jaren hoopt te bereiken, wordt dat ook van de plaatselijke gemeenten verwacht en de Kerk ziet er op toe dat dit ook wordt gedaan. Is dat nu een gespannen relatie tussen Kerk en gemeente? Absoluut niet, want de Kerk, doet dit in het belang van de gemeenten die zij volgens de uitgangspunten zoals die in de kerkorde verwoord zijn, behoort te dienen, aldus de heer Bijl.

T. Trox.

Relatie tot de kerkenraad

Vervolgens krijgt de heer T. Trox, gemeenteadviseur kerkbeheer, het woord. Hij wijst op de verantwoordelijkheid van de kerkenraad die ook de zorg heeft voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente en deze vervolgens toevertrouwt aan het college van kerkrentmeesters voor de niet-diaconale aangelegenheden. De gemeente, die rechtspersoonlijkheid bezit, is behoorlijk zelfstandig, maar bij meer ingrijpende zaken heeft de kerkenraad vooraf toestemming nodig. De heer Trox toont aan de hand van een organigram de gemeentelijke structuur met de relaties tot de

colleges van kerkrentmeesters en diakenen.

De meerderheid van het college van kerkrentmeesters moet altijd ambtsdrager zijn, terwijl dat ook geldt voor de voorzitter van het college. De opzet hiervan is dat de vertegenwoordiging van het college van kerkrentmeesters in de kerkenraad, de vergadering waarin alle ambten bijeen zijn, is gewaarborgd. Voorts noemt de heer Trox de taken van de colleges van kerkrentmeesters en van diakenen in relatie tot die van de kerkenraad en de afstemming daarvan met de kerkenraad. Tenslotte wijst hij op de procedures zoals die met betrekking tot begroting en jaarrekening in de kerkorde zijn voorgeschreven.

Beleidsplan

Hierna geeft de heer Trox in het kort aan waarom een gemeente een beleidsplan nodig heeft en geeft hij de procedure aan die daarvoor gevolgd moet worden. Naast de elementen gebouwen, mensen, middelen en organisatie, hoort daar ook de meerjarenprognose bij. Om een zo goed mogelijk prognose te maken, moet er zorgvuldig naar verschillende ontwikkelingen (personeel, gebouwen e.d.) gekeken worden. Wanneer het beleidsplan eenmaal gereed is wordt op basis daarvan een werkplan opgesteld en wordt er jaarlijks met de kerkenraad gesproken of de ontwikkelingen nog steeds sporen met hetgeen in het beleidsplan en de meerjarenprognose is afgesproken.

Tenslotte noemt de heer Trox literatuur die beschikbaar is om een goed beleidsplan op te zetten, namelijk het Werkboek van de Kerk "Bronnen voor beleid" met DVD en de brochure van de VKB "Kerkelijke gemeente en beleidscyclus".

Na de pauze noemt mevr. E. Steensma-Dijk, voorzitter van de Commissie Steunverlening van de Protestantse Kerk in Nederland en lid van het dagelijks en hoofdbestuur van de VKB, nog enkele bijzonderheden over de Solidariteitskas. Deze kas, die gevoed wordt uit de bijdragen verleent subsidies aan gemeenten of aan kerkenwerk dat de gemeenten direct ten goede komt. Het gaat dan om bijzondere uitgaven die niet op

de gewone manier kunnen worden bestreden. Maar het criterium om als gemeente voor subsidie in aanmerking te komen is, naast een financiële noodzaak daartoe, dat er een goed en transparant beleidsplan aanwezig is, aldus mevr. Steensma.

Er is ons veel toevertrouwd

Hierna volgt een discussie met vele vragen over o.m. de vertegenwoordiging van de gemeente, de accountantscontrole, scheiding van boekhouding en middelenbeheer, de Belastingdienst die een ANBI-erkenning (Algemeen Nut Beogende Instelling) vereist, budgetbewaking, enz.

Tenslotte krijgt de voorzitter van het hoofdbestuur van de VKB, de heer mr. P.A. de Lange het woord die de ruim 100 aanwezige kerkrentmeesters nog eens wijst op de mooie taak die zij ten behoeve van de kerkelijke gemeente die zij dienen, mogen verrichten. Dat vereist een goed en zorgvuldig beheer en daarop mogen kerkrentmeesters worden aangesproken. Ook de kwestie van het diaconaal geld, het geld dat voor de armen bestemd is, wordt weer actueel en belangrijk is om daar op correcte wijze mee om te gaan.

Er is ons veel toevertrouwd waarvoor geldmiddelen nodig zijn. Er moet een gezond financieel beheer gevoerd worden, waarbij tegenvallers kunnen worden opgevangen. En op bepaalde momenten moeten er beslissingen worden genomen van

Orgeltocht in Groningen

Op zaterdag 2 juli a.s. organiseert de orgelcommissie van de Stichting Oude Groninger Kerken een orgelexcursie. Onder leiding van een of meer orgelgidsen worden er orgels bezocht in Zuidwolde, Noordwolde en Middelbert. Ook wordt een bezoek gebracht aan Mense Ruiters Orgelmakers B.V. in Zuidwolde.

Opgeven voor deelname bij de Stichting Oude Groninger Kerken, tel. 050 – 31 23 569, e-mail: info@groningerkerken.nl

De voorzitter van de VKB, mr. Peter A. de Lange, spreekt de afdelingsvergadering toe.

zeer ingrijpende aard. Een kerkelijke gemeente moet ook als een bedrijf kunnen functioneren, maar de Kerk doet méér dan het gewone. Dat maakt het verschil, aldus de heer De Lange, die het op prijs stelde dat hij even het woord mocht voeren.

Na het bedanken van de inleiders en de aanwezigen voor het feit dat zij de moeite namen naar deze bijeenkomst te komen, en na het gezamenlijk uitspreken van het "Onze Vader", sluit de heer Greven deze druk bezochte voorjaarsvergadering van de afdeling Groningen.

Task Force: Sloop kerken voorkomen

Bestuurders, burgers en eigenaren moeten schouder aan schouder staan voor het behoud van het religieus erfgoed. Nu steeds meer kerken leeg komen te staan, moet het uitgangspunt niet sloop zijn, zoals hulpbisschop Mutsaerts onlangs bepleitte, maar behoud en hergebruik, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 19 januari 2011. Dat stelt het bestuur van de Task Force Toekomst Kerkgebouwen in een op 18 januari gepubliceerde reactie op de uitlatingen van Mutsaerts van het bisdom 's-Hertogenbosch. „De opmerkingen vanuit het bisdom hebben veel losgemaakt bij bewoners en overheden. De openheid waarmee de waarnemend bisschop de standpunten van het bisdom omtrent de toekomst van

kerkgebouwen heeft verwoord, geven een nieuwe impuls aan de discussie rondom dit erfgoed.” Daarom voelt de werkgroep zich gedrongen te reageren. Mutsaerts stelde in december 2010 dat honderden rooms-katholieke kerkgebouwen gesloopt zullen moeten worden.

De Task Force Toekomst Kerkgebouwen is een landelijk opererend burgerinitiatief dat zich inzet om de sloop van kerkgebouwen en kloosters te voorkomen. De taskforce werd in maart 2006 opgericht in Woudrichem. Zij is niet gebonden aan enige kerkelijke of maatschappelijke geleiding en werkt belangeloos. De werkgroep vindt dat bij het bisdom onvoldoende het besef leeft dat „het behoud en herstel van religieus erfgoed een gezamenlijke verantwoordelijkheid van kerkbesturen, overheden en burgers is. Met een minder starre houding van het bisdom kunnen onze kerken ook voor de toekomst behouden blijven”, schrijft het bestuur.

Mutsaerts' opmerkingen over de sloop van kerken gaan voorbij aan het feit dat kerken van de gemeenschap zijn, vindt de werkgroep. „De vele burgerinitiatieven rondom het behoud van religieus erfgoed bewijzen de centrale plek voor kerkgebouwen in de harten van betrokken burgers. Dat de kerk volgens hulpbisschop Mutsaerts geen "volkskerk" meer zou zijn, heeft heel wat reacties opgeroepen en lijkt daarom klinkklare onzin. Kerkgebouwen zijn van het volk, vormen een collectief eigendom en niet alleen een juridisch. De samenleving heeft niet voor niets ook gemeenschapsgeld in kerkgebouwen geïnvesteerd. Een hek rond onze monumenten zetten, en onderhoud bewust stopzetten, zoals nu door de hulpbisschop wordt voorgesteld, wordt ervaren als een vorm van afkeer van de samenleving.” Kerkgebouwen kunnen behouden worden door ze andere functies te geven, stelt de werkgroep. Het bestuur kent daar goede voorbeelden van. „Sloop is eindig, slopen doe je maar één keer. Gebruik, nevengebruik en hergebruik richten zich op toekomst”, aldus het Reformatorisch Dagblad.

HGJB: tekort ton hoger

De HGJB (Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond) heeft 2010 afgesloten met een tekort van ruim € 426.000. Dat is € 100.000 meer dan was voorzien. Dat blijkt uit het jaarverslag over 2010. Hoewel de vraag naar materiaal van de HGJB groot was, bleven de inkomsten achter. De HGJB doet een klemmend beroep op de achterban om in 2011 samen de begrote stijging van de bijdragen met 10 procent te realiseren. Zij streeft dit jaar naar een voordelig saldo van € 40.000, mede om de reserve weer op te krikken. De reserve van de HGJB is eind vorig jaar gedaald tot een bedrag van € 835.000. De organisatie vierde in 2010 haar 100-jarig bestaan, aldus het Friesch Dagblad van 5 mei 2011.

Gemeenteopbouw in Zeeland

Onlangs heeft het bestuur van de afdeling Zeeland de data en het onderwerp voor de in dit najaar te houden regiobijeenkomsten vastgesteld. In een vijftal regiobijeenkomsten zal ruimschoots aandacht besteed worden aan de problematiek van de kleiner wordende gemeenten en de daaruit voortvloeiende inkomstenvermindering.

De vraag is wat hiervan de gevolgen zullen zijn voor de vitaliteit van de gemeenten die met deze problematiek te maken hebben.

Naast de kerkrentmeesters, hoopt en verwacht het afdelingsbestuur dat ook kerkenraden in deze problematiek geïnteresseerd zullen zijn en deze bijeenkomsten dan ook zullen bijwonen.

De data waarop deze bijeenkomsten worden gehouden, zijn:

- 26 september te 's-Gravenpolder;
- 4 oktober te Grijskerke (Walcheren);
- 5 oktober te Haamstede;
- 19 oktober in Terneuzen; en
- 27 oktober te Tholen.

Binnenkort kunnen de colleges van kerkrentmeesters de agenda voor deze bijeenkomsten, die om 19.30 uur beginnen, tegemoet zien.

Via de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) kunnen plaatselijke kerkelijke gemeenten gebruik maken van speciale verzekeringen. Via verzekeringsmakelaars Marsh Nederland en Mercer heeft de Vereniging een aantal collectieve polissen tot stand gebracht. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt en zijn zeer concurrerend dankzij het collectieve karakter. Kijk op www.kerkrentmeester.nl onder verzekeringen voor adequate dekkingen tegen zeer lage premies. Zo kunnen de volgende verzekeringen afgesloten worden:

Mercer:

- persoonlijke ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- reis/ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- zorgverzekering

Uw contactpersoon

Erik Hazenack

T: 010 - 40 60 963

E: info.vkb@mercer.com

Marsh Nederland:

- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering
- fraude- en berovingverzekering

Uw contactpersoon

Pieter Stoeltie

T: 020 - 54 17 539

E: pieter.stoeltie@marsh.com

MERCER

MARSH

De ledenvergadering van de VKB op 9 april 2011

De voorzitter van het hoofdbestuur van de VKB, de heer mr. P.A. de Lange, verwelkomde ruim 300 kerkrentmeesters die de moeite hadden genomen het VKB-congres in "De Reehorst" te Ede te bezoeken. Na Bijbellezing uit Marcus 13 ging hij voor in gebed en sprak daarna zijn jaarrede uit die in het teken stond van Samenwerken. Deze jaarrede is afgedrukt in "Kerkbeheer" van mei 2011 pag. 160 t/m 162.

Huishoudelijke aangelegenheden
In het kader van de periodieke aftreding van hoofdbestuursleden zijn aftredend en herkiesbaar de heren W.J.J. Boot, A. Geertse, mr. J.G.H. Krajenbrink, J.C. Riemersma, W.G. Roseboom en prof. ir. M.J.L. Tiernego. De aftredenden werden bij acclamatie door de vergadering voor een nieuwe periode herbenoemd.

De algemene vergadering benoemde vervolgens de heren:

- L. Spijk uit Roodeschool in de vacature ontstaan door het vertrek van de heer T. Dam;
- Drs. H. van der Wal uit Heino in de vacature ontstaan door het overlijden van mevr. J. Sick-Vernhout; en
- Ir. B.P. de Wit uit Sprang-Capelle in de vacature ontstaan door het vertrek van de heer G.L. Westerveld.

Verder keurde de algemene vergadering het verslag van de algemene vergadering van 17 april 2010 goed, dat opgenomen is in "Kerkbeheer" van mei, juni en juli-augustus 2010. Datzelfde geldt voor de verslaglegging van de gehouden workshops, alsmede het jaarverslag 2010 dat in "Kerkbeheer" van maart 2011 is opgenomen.

Financiën

Vervolgens wordt de jaarrekening 2010 aan de orde gesteld waarop door de penningmeester, de heer ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA een

Van links naar rechts: drs. C. de Raadt secretaris, mr. P.A. de Lange voorzitter en ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA, penningmeester.

korte toelichting wordt gegeven. Hij wijst er op dat er onlangs nog een bedrag ad € 15.000 in de vorm van subsidie aan de VKB is toegezegd welk bedrag in feite ten gunste van 2010 behoort te worden gebracht. Als gevolg daarvan zou het nadelig saldo van € 39.036 met € 15.000 verlaagd kunnen worden. De algemene vergadering keurt de jaarrekening 2010 goed. Vervolgens deelt de penningmeester mee dat het hoofdbestuur voorstelt de contributie voor 2011 met circa 2 pct. te verhogen. De algemene vergadering stemt hiermee in.

Impressie eerste resultaten Kerkbalans 2011

Hierna geeft de voorzitter van de VKB aan de hand van enkele dia's een eerste impressie van de resultaten van de actie Kerkbalans 2011. Van de 334 gemeenten die tot en met 5 april 2011 de inlichtingenstaat hadden ingezonden, kan het volgende worden gemeld. Van deze 334 gemeenten constateert 49 pct. een lichte groei, 48 pct. een lichte daling, terwijl 3 pct. stabiel blijft. Wanneer deze uitkomsten worden geëxtrapoleerd naar alle gemeenten dan zou de actie

Kerkbalans 2011 een opbrengst van € 196,5 miljoen opleveren, hetgeen € 300.000 hoger is dan in bij Kerkbalans 2010.

Vastgesteld is dat de gemeenten die onderdelen van Kerkbalans Nieuwe Stijl toepasten, dus de doelgroepen-segmentatie en gebruik maakten van voorbeeldbrieven, de sterkste stijging boekten.

In antwoord op de vraag of men op de hoogte is van de mogelijkheden die Kerkbalans Nieuwe Stijl te bieden heeft, reageerde 93 pct. bevestigend, terwijl 62 pct. hiervan elementen van Kerkbalans Nieuwe Stijl toepast. 62 Procent van de gemeenten die deze strategie toepasten deden dat door gebruik te maken verschillende brieven gericht aan diverse doelgroepen. Tenslotte kent 88 pct. van de respondenten de website www.kerkbalans.nl, terwijl 83 pct. van hen de website wel eens bezocht heeft, zo besloot de voorzitter zijn impressie over de eerste resultaten van Kerkbalans 2011.

WeCollect

Hierna krijgt drs. H. van Wijnen van het project JOP van de Protestantse ►

Toename diensten SBKG Zeeland

Onlangs bood het bestuur van de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG) Zeeland het jaarverslag over 2010 aan. Daaruit blijkt dat de afname van diensten door kerkelijke gemeenten in 2010 is toegenomen. De adviseurs konden een aantal gemeenten van dienst zijn bij het opstellen van o.a. onderhoudsplannen en bij de invulling van de vereiste formulieren voor de aanvraag van de BRIM-subsidie.

Meer informatie over het werk van de SBKG Zeeland is te vinden op de website van de SBKG: www.sbkz.nl Op deze website is ook de Nieuwsbrief van de SBKG te lezen waarin aandacht wordt gevraagd voor het BRIM 2011, voor voorfinanciering van restauraties, aanvullende subsidie van de provincie Zeeland en het donateurschap van de SBKG.

Restauratie kerk Goudriaan

Om de hervormde kerk van Goudriaan weer in goede conditie te krijgen, starten de gemeenten Graafstroom en de hervormde gemeente op korte termijn samen een restauratieproject, waarvoor op 16 mei 2011 een samenwerkingsovereenkomst werd afgesloten, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 17 mei 2011.

Door de overeenkomst wordt het ontvangen van een rijkssubsidie van € 559.641 gemakkelijker. Het kerkgebouw wordt door de overheid gezien als één monument, maar kent een gedeeld eigenaarschap. De toren is eigendom van de burgerlijke gemeente en de kerk van de hervormde gemeente.

De kerk werd in 1963 voor het laatst gerestaureerd. Daarbij is toen de kerktoren onderheid omdat deze scheef zakte. De rest van het gebouw werd niet onderheid, omdat dit toen niet nodig leek. Nu is er scheurvorming ontstaan. De totale kosten bedragen € 1.118.236. Voor de toren heeft de gemeente een krediet van € 109.113 beschikbaar gesteld, terwijl de hervormde gemeente bezig is geld te werven.

Kerk in Nederland het woord. Hij vraagt speciaal de aandacht van de kerkrentmeesters voor jongeren en geldwerving in het kader van de WeCollect-campagne. De heer Van Wijnen herinnert er aan dat de Kerk drie jaar geleden met dit project gestart is, waarbij het gaat om de kerk, de jongeren en het geld. Hij waardeert het dat de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving en de VKB bereid zijn om deze speciale driehoek (geld, kerk en jongeren) onder de aandacht van de kerkrentmeesters brengt. Ds. Van Wijnen, die eerder in de financiële sector van Ernst & Young heeft gewerkt, besloot zijn kennis en kunde te gebruiken voor dit project. Toen hij in de harde wereld van cijfers en geld werkzaam was, ervoer hij hoe het was om christen te zijn in een zakelijke omgeving. Nu ervaart hij wat het is zakelijk te zijn in een christelijke omgeving.

Het is niet eenvoudig om jongeren bewust te maken van hun betrokkenheid met de kerk. Meestal ontvangen zijn wanneer ze 18 jaar zijn, een acceptgiro om een bijdrage te geven voor het kerkenwerk. Hij noemt het project voor de bouw van een jeugdhonk dat in Spijkenisse is uitgevoerd en waarvoor jongeren zijn ingeschakeld om daarvoor geld bijeen te brengen. Daardoor ontstond er een interactie tussen jongeren en ouderen. Verder noemt hij het initiatief dat in Lelystad werd toegepast. De jeugdwerkers van de protestantse gemeente van Lelystad leggen contacten met de jongeren van 18 jaar in de kroeg.

JOP heeft nu een programma ontwikkeld om jongeren en kerkrentmeesters te ondersteunen bij de verdere ontwikkeling in het kader van de relatie: geld — kerk — jongeren. Jongeren zijn best bereid geld te geven aan goede doelen, maar de kerk komt daar nog niet in voor. Het gaat er om hen duidelijk te maken wat die kerk voor de maatschappij betekent. Betrek jongeren bij de problematiek "Kerk en geld". Laat hen een begroting zien en bespreek die met ze. Schakel hen zoveel mogelijk in bij werkzaamheden.

De heer Van Wijnen toont het eerste WeCollect inspiratiemagazine voor kerkrentmeesters 2011, waarin alle informatie om te komen tot een goede relatie is vastgelegd. Ook wijst hij op de website www.WeCollect.nl Hij overhandigt het eerste exemplaar van het magazine aan de voorzitter van de VKB en spreekt de wens uit dat de kerkrentmeesters ernst gaan maken hiermee aan de slag te gaan. De aanwezigen kunnen na afloop een exemplaar van dit magazine afhalen bij de stand van WeCollect op de beurs van de VKB.

Na de heer Van Wijnen bedankt te hebben voor zijn uitleg en het magazine, sluit de voorzitter deze ledenvergadering. Hij adviseert de kerkrentmeesters toch vooral gebruik te maken van de mogelijkheid de beurs te bezoeken waar veel standhouders zijn die producten en diensten leveren waarmee kerkrentmeesters hun voordeel kunnen doen.

Dienstbaar zijn aan elkaar

R.M. Belder

Op 4 april jl. hield de afdeling Friesland van de VKB haar algemene ledenvergadering in de Kurioskerk van de protestantse gemeente Leeuwarden-Huizum. De voorzitter van het afdelingsbestuur van Friesland, de heer H.J. de Koe, die een 80-tal kerkrentmeesters welkom heette, memoreerde het overlijden van het bestuurslid, de heer W.H. van Gent. De heer Van Gent was een actief bestuurslid en was erg betrokken bij de kerk en bij de kerkelijke gemeente Molkerum die hij diende.

Verder noemde de voorzitter de goede inleiding die door de algemeen directeur van de Dienstenorganisatie, de heer H. Feenstra, in het najaar 2010 tijdens een tweetal regiobijeenkomsten van de afdeling werd gehouden. Hij merkte op dat de afdeling Friesland de verdere ontwikkelingen inzake de financiën van de Kerk nauwlettend blijft volgen.

Voorts wees hij op de uitslag van een beperkte enquête die de afdeling Friesland onder haar leden hield en waarover de heer D. de Vries AA later in deze vergadering enkele mededelingen zal doen. Daaruit blijkt onder meer dat verwacht wordt dat een 15-tal kerken in Friesland gesloten wordt. "Het zou echt zonde zijn wanneer het erfgoed dat door onze voorouders in stand is gehouden, nu teloor zou gaan. Maar ondanks dat hebben wij als werkers in Gods wijngaard niet te klagen", zo besloot de heer De Koe zijn openingswoord.

Stellingen

Na een overdenking door ds. mevr. D.M. Hasper uit Workum/Heidenskip, kreeg de heer R. Fluit uit Lunteren het woord voor een inleiding met als titel "Mensen en Geld". De heer

R. Fluit.

Fluit, die in juli 2011 hoopt af te studeren als kerkelijk werker, was accountant en belastingconsulent en heeft, met uitzondering van de functie van organist, alle functies in de kerkelijke gemeente bekleed. Hij legt de vergadering de volgende twee stellingen voor:

1. In de kerk is geld belangrijker dan mensen
2. Nee, in de kerk zijn de mensen belangrijker dan geld.

Zoals verwacht stemde iedereen voor stelling 2. De heer Fluit vraagt zich af of het in de praktijk zo werkt, want soms hoort men de klacht van "Ja, als het om geld gaat dan weten ze me wel te vinden, maar toen ik de kerk echt nodig had, was ze in geen velden of wegen te vinden". Wanneer we de geschiedenis nagaan, dan zijn er heel wat zwarte vlekken in de kerkgeschiedenis. Hij noemt Rome met zijn prachtige en statige kerken, waarbij geld noch moeite gespaard werd, maar haaks daarop staat de armoede van de gewone man. En hoeveel geestelijk leiders in Amerika hebben zich niet ten koste van gemeentelieden verrijkt?

Hoe ziet de buitenwereld ons? Prachtige oude kerken en de bouw van enkele nieuwe kerken. Maar ook: sluiting van kerken, afnemende belangstelling voor de kerk, kerkmensen die elkaar het licht in de ogen niet gunnen en er is altijd geld tekort.

Anders dan 50 of 100 jaar geleden

Maar hoe zien wij, kerkmensen, onszelf? Elk jaar is het weer een hele toer om de begroting sluitend te krijgen, waar kerkrentmeesters soms moedeloos van worden. De heer Fluit vindt dat men zich wel moet realiseren dat de Kerk wel een instituut is dat gevormd wordt door mensen. Gelovige mensen met ieder op zich een eigen persoonlijkheid, met eigen ideeën en eigen meningen, laten van zich horen en claimen in feite ieder een eigen plaats in de maatschappij. We moeten ons goed realiseren dat de kerkelijke gemeenschap van vandaag een andere is dan die van 50 of 100 jaar geleden. We moeten inspelen op de behoeftenvraag van de mens anno 2011. Als we dat niet doen en onze ogen er voor sluiten, dan verliezen we steeds meer terrein, aldus de heer Fluit.

Maar hoe ziet de mens er anno 2011 uit en hoe ziet hij dit ten opzichte van de kerk? De mens is ontwikkeld, heeft veel geleerd, is erg individualistisch ingesteld, zoekt de gemeenschap niet, maar heeft anderzijds wel behoefte aan warmte, zoekt spiritualiteit, heeft geen rust in zijn leven en er is drang om meer en beter te presteren. Men wil onafhankelijk zijn van een ander en voor wat de dienstbaarheid aan anderen betreft, daar hebben we de overheid voor.

In Handelingen 2 : 43-47 wordt er over de eerste christelijke gemeente gesproken. Dat is een goede beschrijving van een echte kerkelijke gemeente, waarbij er de voortdurende zorg voor de ander is. Rijken, de meer met bezittingen toebedeelde christenen, namen de zorg over voor de minder bedeelde, met als resultaat dat iedereen voldoende had voor het leven alle dag. Zo ontstond een gemeenschap van rijken en armen die er samen in slaagden om gemeenschap te zijn ►

zoals Jezus Christus dat bedoeld heeft. Maar hoe moet je dat vertalen naar de kerkgemeenschap van vandaag?

Geen tegenstelling mensen en geld/ bezit

In een kerkelijke gemeenschap mag er geen tegenstelling zijn tussen mensen aan de ene kant en geld/ bezit aan de andere kant. Hetgeen wij bezitten hebben wij als rentmeester van God ontvangen. Niets daarvan kunnen wij meenemen naar de andere kant. Aan ons wordt gevraagd als goede rentmeesters daarmee om te gaan. Met z'n allen vormen we de kerkelijke gemeenschap, één geloofsgemeenschap. Daarin moeten we samen zorg dragen voor de zorg voor onze naasten, vooral de minderbedeelden en voor de financiering van de kerkelijke activiteiten.

Een kerk mag niet rijk zijn en mag geen bezittingen hebben die niet dienstbaar zijn aan het gemeentewerk en verder vind ik dat mensen de pijlers zijn van een geloofsgemeenschap die we met elkaar vormen en waarin ieder individu zichzelf herkent en thuis voelt. Elke gemeenschap ziet er anders uit, verschil in cultuur en geloofsbeleving. Verder de verschillen in gemeenten: platteland of stad, een open of een gesloten gemeenschap. We moeten een goed beeld hebben wat we als gemeenschap willen uitdragen. Wat daarvoor nodig is. Kan dat met vrijwilligers of hebben we daar professionals voor nodig? En, hoe wordt dat gefinancierd?

Uitdaging

De mensen hebben genoeg te besteden, maar het wordt minder aan kerkelijke doelen uitgegeven. De eerste christelijke gemeente zoals beschreven in Handelingen 2, mag ons een voorbeeld zijn. Jaarlijks moeten de uitgaven en de inkomsten aan elkaar gelijk zijn. Als kerk moet je niet over willen houden, maar moet je ook geen tekort accepteren.

De heer Fluit adviseert de aanwezigen dit stuk bewustwording over te brengen bij de gemeenteleden. Maak hen duidelijk dat ze een levende gemeente is die te midden van de gemeenschap staat. En dat zij

D. de Vries AA doet mededelingen uit de vergadering met het hoofdbestuur. Naast hem de secretaris mev. M. Burggraaff-Wondaal en rechts de voorzitter, H. de Koe.

open staat en aandacht heeft voor de naasten. Hij ziet dit als een grote uitdaging om in de gemeente dit gesprek aan te gaan en gemeenteleden warm te maken, want mensen en geld, ze horen bij elkaar, aldus de heer Fluit.

Tijdens de gedachtewisseling wordt opgemerkt dat hetgeen wij van onze voorouders gekregen hebben, wel in stand moet worden gehouden. De heer Fluit heeft bewust een aantal zaken zwart-wit willen stellen om daarmee een juiste verhouding van de kerk enerzijds en gemeenteleden anderzijds te creëren en duidelijk te maken, want samen hebben zij de zorg voor een bloeiende kerkgemeenschap.

Huishoudelijke zaken en informatie begraafplaatsen

Nadat de voorzitter de heer Fluit voor zijn boeiende inleiding bedankt heeft, stelt hij een aantal huishoudelijke zaken (notulen algemene vergadering van 15 maart 2010, jaarverslag en jaarrekening 2010) aan de orde, die vervolgens worden vastgesteld.

Hierna krijgt de heer D. de Vries AA, vice-voorzitter van de afdeling en lid van het hoofdbestuur, het woord. Hij doet enkele mededelingen over de bijeenkomst van het hoofdbestuur met vertegenwoordigers van de afdelingsbesturen die in maart 2011 plaatsvond. Verder gaat hij in op de uitslag van de in het najaar 2010 gehouden beperkte enquête waarop door 63 gemeenten gereageerd is. Op de vraag of men

verwacht dat men de komende jaren met afstoting van het kerkgebouw te maken zal krijgen, reageerden 15 colleges bevestigend. Verder is informatie ingewonnen over begraafplaatsen en dan met name de aanwezigheid van een urnenmuur op de begraafplaats, of plannen daarvoor, alsmede over tarieven voor graf delven, jaarlijks onderhoud e.d. De heer De Vries, die de aanwezige kerkrentmeesters oproept om alsnog de gevraagde informatie te verstrekken, deelt mee dat de gegevens binnenkort geanalyseerd zullen worden. Gevraagd wordt welke handelingen er verricht moeten worden om een urnenmuur te plaatsen. Voorts wordt opgemerkt dat het plaatsen van een kunststof kelder bij ruimtegebrek voordelen biedt, omdat daarin 4 urnen kunnen worden geplaatst.

Tijdens de rondvraag wordt nog even stil gestaan bij het voorstel van de synode om de ACV's (Algemene Classicale Vergaderingen) op te heffen. De vergadering is van mening dat het belangrijk is dat deze tussenlaag, die destijds in de structuur van de provinciale kerkvergadering ook aanwezig was, gehandhaafd blijft.

Nadat de voorzitter de kerkrentmeesters heeft opgeroepen om de komende algemene vergadering van de VKB te bezoeken en na het uitspreken van een dankgebed, sluit de heer De Koe deze algemene ledenvergadering van de afdeling Friesland.

Protestantse Kerk in Nederland grootste beheerder van religieus erfgoed

Justin E.A. Kroesen

Interieur kerkgebouw Oudkerk.

Met grote regelmaat berichten de media over het onzekere lot van afgestoten kerkgebouwen. Onzekerder nog is wat er gebeurt met de inventaris van de gesloten kerken, zoals avondmaalstafels, kanselbijbels, tekstborden en avondmaalszilver.

Om te voorkomen dat waardevolle historische voorwerpen op de rommelmarkt belanden, ontwikkelden het Utrechtse Museum Catharijneconvent en de Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland (SKKN) samen met vertegenwoordigers van diverse kerkgenootschappen en erfgoedinstellingen de "Handreiking roerend religieus erfgoed". Dit document werd op vrijdag 29 april tijdens een symposium in de Utrechtse Geertekerk gepresenteerd. Met behulp van de Handreiking kunnen beheerders van kerkgebouwen hun religieuze erfgoed inventariseren, waarderen, selecteren en herbestemen. Via een stappenplan beoordeelt de gebruiker voorwerpen op hun emotioneel-religieuze en (cultuur-)historische waarde.

Vaak wordt er stilzwijgend vanuit gegaan dat kunstvoorwerpen vooral in rooms-katholieke kerken te vinden zijn, terwijl het protestantse

kerkinterieur zich vooral zou kenmerken door eenvoud en soberheid. Hoewel dit niet klopt, is deze gedachtegang maar moeilijk uit de wereld te krijgen. In een artikel in het Reformatorisch Dagblad over de Handreiking stelde de journalist aan projectcoördinator Pia Verhoeven de vraag "Als het om religieus erfgoed gaat, denk je toch vooral aan rooms-katholieke kerken?". Terecht verzucht Verhoe-

ven in hetzelfde artikel: "Protestanten weten niet half hoeveel waardevols ze in huis hebben".

Als specialist op het gebied van kerkgebouwen en -interieurs grijp ik deze gelegenheid graag aan om het geluid van Pia Verhoeven te versterken met de stelling dat de Protestantse Kerk in Nederland verreweg de grootste beheerder van religieus erfgoed in Nederland is. De overgrote meerderheid van de middeleeuwse kerkgebouwen in ons land is in het bezit van de Protestantse Kerk in Nederland, en waardevolle interieurenssembles uit de 17^e en 18^e eeuw zijn vrijwel uitsluitend in protestantse kerken te vinden. In een aantal kerken — van de grootse Sint-Bavo in Haarlem tot de intieme dorpskerk van Kimsward — kan de bezoeker binnengaan in een ruimte waaraan sinds de 17^e eeuw niets wezenlijks meer is veranderd.

Het is van groot belang dat kerkrentmeesters en anderen die betrokken zijn bij het beheer van historische kerken zich van deze bijzondere omstandigheid bewust

Bavokerk Haarlem.

Lezenaar Bavokerk Haarlem. ▶

zijn. Gepaste trots op zoveel erfgoed is bij deze verantwoordelijke taak op zijn plaats. Doel van dit pleidooi is overigens niet om alles tegen elke prijs te bewaren — niet alles is even uniek en conserveren kost veel geld. De nieuwe Handreiking helpt bij het maken van de soms moeilijke selectie. Maakt er gebruik van!

De Handreiking is te downloaden via de website www.handreikingroerend-religieuserfgoed.nl en kan ook worden aangevraagd via het Protestants Landelijk Dienstencentrum, evenals bij de SKKN en het Museum Catharijneconvent.

Dr. Justin Kroesen is docent/onderzoeker aan de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienswetenschap van de Rijksuniversiteit Groningen en coördinator van het aldaar gevestigde Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed. Op de fotosite van het instituut www.kerkenin-beeld.nl staan bijna 60.000 opnamen van kerkgebouwen en -interieurs in Nederland.

Opknopbeurt Jacobikerk Utrecht

De Utrechtse Jacobikerk wordt grondig gerestaureerd, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 17 mei 2011. Anderhalve maand geleden is het aannemersbedrijf Den Hoed uit Bergambacht begonnen met de werkzaamheden. Het karakteristieke kerkgebouw in de Utrechtse binnenstad wordt onder meer aangepast aan de eisen van de tijd. De keuken, de toiletten en de ingang worden vernieuwd.

Om het multifunctioneel gebruik van de eeuwenoude kerk te bevorderen, zijn ook aanpassingen nodig. Zo worden de vergaderzalen verbeterd, wordt de kerkzaal aangepast en komt er een nieuwe geluidsinstallatie. Ook de armenhuisjes bij de kerk worden onder handen genomen. De totale kosten van de verbouwing bedragen een kleine € 500.000. Het is de bedoeling dat de werkzaamheden aan de kerk voor de zomervakantie worden afgerond.

Een groene kerk: over duurzaam rentmeesterschap

Wij hebben de aarde in bruikleen, met de opdracht haar te verzorgen en goed na te laten aan volgende generaties. Iedereen heeft daarin een verantwoordelijkheid en ook de kerk kan daarin een belangrijke rol vervullen. In veel kerkgebouwen valt een enorme winst te behalen door bewustere keuzes in energiegebruik, door de overstap naar groene stroom en betere isolatie van het gebouw. En wat is het mooie? Het levert niet alleen rendement op voor het milieu, het verlaagt ook de energierekening van de kerk, die toch een hoge kostenpost is voor veel gemeenten.

Kerk in Actie zoekt gemeenten die bewust aan de slag willen met duurzaamheid en verantwoord energiegebruik in de kerk. Dat doen zij door de inzet van jongeren, die worden opgeleid tot klimaatambassadeurs in de eigen kerk. Per gemeente kunnen één of twee jongeren worden afgevaardigd die deelnemen aan het project 'Jongeren Geloven in Duurzaamheid'.

Het project biedt de gemeente de kans om bewuste, duurzame keuzes te maken in het rentmeesterschap van de kerk. Het project faciliteert kerken — als ook moskeeën en andere religieuze gemeenschappen — om het energieverbruik te verlagen én individuele gemeenteleden te inspireren om bewuste keuzes te maken in hun eigen energieverbruik. Tevens is het een prachtig initiatief om jonge mensen met religieuze achtergrond te stimuleren zelf een concrete bijdrage te leveren aan het creëren van een duurzame geloofsgemeenschap. De jongeren volgen een intensief en professioneel trainingsprogramma van acht maanden.

Aanmelding van de gemeente: uiterlijk 1 juli 2011.

Tijdsinvestering voor de jongeren: 2 tot 4 uur per week, van oktober 2011 t/m juni 2012

Leeftijd van de ambassadeurs: jongeren van 17 tot 30 jaar

Wat bieden we de jongeren? Training, coaching en praktische ondersteuning door professionele trainers/coaches en inspirerende duurzaamheidexperts.

Naast aandacht voor zingeving, krijg je een nieuwe impuls aan persoonlijke ontwikkeling op gebieden als projectmanagement, effectief samenwerken, communiceren, energiebeheer. Je leert samenwerken met jongeren van verschillende culturele/religieuze achtergronden.

Voorwaarde: de kerkelijke gemeente verklaart achter deelname van de jongeren te staan en vergoedt eventuele reiskosten.

Wat levert het op voor de gemeente? Bewust en verantwoord omgaan met de schepping en haar energiebronnen, binding van jongeren met de gemeente en op termijn een lagere energierekening voor de kerk door verschillende energiemaatregelen.

Meer info: Together, e-mail [Henrik Looij](mailto:Henrik.Looij), tel. 06-44195969.

Dit oecumenisch initiatief bouwt voort op de 'Noach Verklaring' uit 2010. Uitvoering wordt gecoördineerd door Together, het jongerenprogramma van ICCO en Kerk in Actie, in samenwerking met Diyanet. Daarnaast sluit het project aan bij het FairClimate-programma van ICCO en Kerk in Actie.

Financiën in het beleidsproces

Inleider: G.L. Westerveld. Voorzitter van de workshop: D. de Vries AA, verslag: H.L. Roth

De voorzitter heeft een welkomstwoord voor de inleider. Hij verwacht dat de heer Westerveld vandaag een duidelijk verhaal zal neerzetten. De heer Westerveld is namelijk goed bekend met de gang van zaken in de plaatselijke gemeenten. Hij is lid van het bestuur van de Dienstenorganisatie met specifieke aandacht voor het grondvlak. Hij was de afgelopen tijd aanwezig bij zes regionale avonden van de VKB en weet als voormalig lid van het dagelijks bestuur van de VKB goed wat er speelt.

De inleider begint zijn betoog met de volgende opmerking: "Beleid en financiën horen bij elkaar als de spreekwoordelijke Kip en het Ei, vandaar dat ik in de aankondiging van deze workshop heb geschreven 'stuurt het beleid de financiën of stuurt het geld het beleid'.

Historisch gezien kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat vooral in de tijd van 'het vrij beheer', globaal tussen 1950 en 1990, in de Nederlandse Hervormde Kerk het beleid 'geld gestuurd' was. En laten we er niet omheen draaien: nog steeds zijn er kerken en gemeenten waar de kerkrentmeesters vanuit financieel beleid, het beleid van de kerkenraad dicteren. Ik zeg het met opzet onaardig want dat is het ook als in gemeenten de stuurman (het college van kerkrentmeesters) de kapiteinsfunctie van de kerkenraad lijkt te hebben overgenomen.

Moed, beleid en trouw

Laten we echter, voordat we echt de diepte in gaan, nog eens naar nut en noodzaak van het voeren van beleid kijken. Bij alles wat we doen, is het goed dit 'met beleid' te doen. Van huis uit (vader Westerveld gaf

G.L. Westerveld.

het me mee) heette het als ik ergens aan wilde beginnen: doe het met 'moed, beleid en trouw'. Het is dus niet nieuw dat er tegenwoordig op alle terreinen gesproken wordt over een beleidsplan van waaruit men werkt. Toch wil ik het in deze workshop opnieuw benadrukken, want ik was deze week op een afdelingsvergadering van de VKB waar de vraag werd gesteld: "Wie heeft er geen beleidsplan?" en vervolgens: "Wie heeft er geen meerjaren beleidsplan?". Het was voor mij redelijk onthutsend te moeten zien dat er heel veel handen omhoog gingen.

Als je alleen ergens aan wilt beginnen en je doet dat met 'beleid' dan heb je daarbij de associatie van voorzichtig, rekening houdend met de ander en met bepaalde omstandigheden. Dat is uiteindelijk ook de bedoeling van een beleidsplan. Als je ergens mee wilt beginnen beschrijft het beleidsplan ten eerste wat je wilt beginnen, dus het doel. In beleidsplanterminologie heet dat Missie.

Ten tweede, denk even terug aan het ergens zelf met 'beleid' aan beginnen en dat dan voorzichtig doen en rekening houden met, zijn we bezig met het beschrijven van de

omstandigheden waar rekening mee moet worden gehouden. In diezelfde beleidsplanterminologie heet dat de Visie. Vervolgens, en dat is het derde deel van het beleidsplan, gaan we De Weg beschrijven, de acties die we gaan nemen, om ons doel te bereiken.

Dat is dan ook het punt waar we de middelen tegenkomen, het vierde hoofdstuk in het beleidsplan: wat hebben we nodig om het doel te bereiken. Daar komen we bij de Kip/Ei kwestie waar ik mee begon.

Er zijn namelijk mensen, ook kerkrentmeesters, die zeggen: "We hebben maar beperkte menskracht en dat zijn de liquide middelen die we beschikbaar hebben" en vervolgens:

"Daar kunnen we dus dat en dat voor doen". Dat lijkt werken met beleid. Het is heel behoudend en voorzichtig om op deze wijze te werken, maar het mist de Missie en de Visie.

Een beleidsplan is dus, zowel in het bedrijfsleven als in de kerk noodzakelijk om met elkaar vast te leggen:

- waarom je er bent;
- wat je doelstelling is;
- onder welke omstandigheden en randvoorwaarden je moet leven;
- welke weg je wilt gaan;
- welke acties je wilt nemen om je doel te bereiken;
- welke middelen je daarvoor nodig hebt.

Duidelijk is daarmee dat de middelen, menskracht en geld voorwaarden zijn om het doel te bereiken. Los van de beleidsmatige kant heeft u in de toekomst een beleidsplan nodig om, als daar van overheidswege om wordt gevraagd, daarmee te kunnen aantonen dat wij als Protestantse Kerk in Nederland en u als plaatselijke gemeente terecht aanspraak maakt op de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). ▶

Daarmee hebben we de financiën een plaats gegeven in het beleidsproces en zou ik mijn bijdrage aan de workshop kunnen beëindigen. Dat doe ik echter niet wegens de cruciale positie van die middelen in het beleid.

Geld

Als we voor deze workshop de middelen eens versmallen tot het geld, we zullen later zien dat dit ook in de kerk niet kan, dan gaat het platvloers over inkomsten en uitgaven. De uitgavenkant is, als er een beleidsplan is en er is voldoende menskracht beschikbaar, niet zo'n probleem.

Toch kom ik daar verderop in mijn betoog nog op terug. Die inkomstenkant, daar breken wij ons als kerkrentmeesters het hoofd over. Ik ga u vandaag ook niet van die hoofdpijn verlossen. Wel wil ik u een aantal zaken meegeven dat u wellicht tot creativiteit brengt in uw eigen situatie.

Veertien dagen geleden hoorde ik ds. mr. J.P. van Ark. De dominee die ten behoeve van de plaatselijke gemeenten het land door gaat en die ons op inspirerende wijze de mogelijkheden om onze missionaire opdracht uit te voeren voorhoudt. Hij vertelde voor een zaal kerkrentmeesters dat we over 40 jaar als kerk niet meer bestaan, als de ledenvermindering in de Protestantse Kerk in Nederland zich in het tempo van de laatste 10 jaar doorzet (2,5 pct. per jaar). Iedereen bleef rustig zitten alsof men dacht: dat zal zo'n vaart niet lopen, want de laatste 10 jaar hebben we het ledenverlies in de opbrengsten van het levend geld nauwelijks teruggezien.

Dames en heren kerkrentmeesters, natuurlijk klopt deze rekensom niet, maar toch....resultaten uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst.

Er is storm op komst. In bijna iedere gemeente kennen we dezelfde situatie. Het leeuwendeel van de inkomsten komt van de huidige 55+ generatie en menselijkerwijs gesproken is die er over 40 jaar niet meer. Het klinkt een beetje hard, maar er zijn weinig spelden tussen

te krijgen, denk ik. Daarmee droogt ook de door deze generatie verzorgde geldstroom op en constateren we dat beleid maken vanuit de huidige liquide middelen een heilloze weg is. Ik weet wel dat er dan weer een andere 55+ generatie zal zijn, maar deze is veel geringer in aantal en deze groep zal, zo is mijn stellige overtuiging, minder bijdragen. Het is dan ook nu het moment om gericht aandacht te schenken aan erfstellingen en legaten.

Als we terugkijken over de laatste eeuwen dan heeft ons voorgelacht ons nogal wat nagelaten; prachtige gebouwen, die ons veel geld kosten en die we maar beter wel moeten gebruiken maar niet moeten willen hebben, en landerijen. Zij hebben ons zaken nagelaten waardoor wij nu kunnen zijn wie we zijn. Waarom zou de 55+ generatie van dit moment dat nu ook niet doen voor haar nageslacht? Staat dit in uw beleidsplan en staat er ook in hoe u dat aanpakt?

Missie

Als onze missie als plaatselijke gemeente de missie van de landelijke kerk is, als volgt verwoord en ontleend aan de visienota 'Leren leven van verwondering', *De Protestantse Kerk in Nederland wil laten zien wie ze is, waar ze voor staat, vanwaar de inspiratie komt en welke waarde dat kan toevoegen aan het leven van mensen. De Protestantse Kerk wil niet alleen voor de eigen leden, maar ook in de samenleving zichtbaar en herkenbaar aanwezig zijn.*

De Protestantse Kerk in Nederland wil zich laten ervaren als:

- een krachtige geloofsgemeenschap;
- bron van getuigen van de levensveranderende boodschap van het evangelie;
- een vierende gemeenschap;
- een gemeenschap van gebed;
- een centrum van waarden;
- een zorgzame gemeenschap;
- een gemeenschap waarin mensen zich geborgen voelen;
- een beweging van hoop en verwachting

dan is dat het waardoor we ons laten leiden en inspireren. Dat is wat anders dan je door de liquiditeitsstroom te laten leiden.

Het pastoraat gaat voorop, we hebben een Boederschap voor onze omgeving, missionair bezig zijn, gelovende mensen zijn gevende mensen.

Wel moeten we als kerkrentmeesters de mensen duidelijk maken dat en hoeveel geld er nodig is en waarvoor. Dat betekent een open, transparante houding van de kerkrentmeesters.

Levert dat dan geld op? Ja zeker, als mensen weten wat er met het geld gebeurt (en het is op de Missie gericht) dan trekt men de buidel.

Het beleidsplan geeft ook richting aan de wijze waarop het 'verbreden en verdiepen' in de gemeente vorm kan krijgen. In het land zijn spectaculaire resultaten te zien, zowel in verhoging van de plaatselijke activiteiten als in het bijeenbrengen van de daarvoor beoogde middelen. Tijdens de persconferentie bij de start van de actie Kerkbalans 2011 heb ik geconstateerd dat 42 pct. van de gemeenten geen Kerkbalans Nieuwe Stijl toepast en de meeste gemeenten die Kerkbalans Nieuwe Stijl wel toepassen, gebruiken niet alle mogelijkheden.

Daar ligt een wereld van mogelijkheden. Dat vraagt van ons kerkrentmeesters wel dat wij zelf geïnspireerd zijn en mensen om ons heen inspireren om mee te doen. Mee te doen op onze manier, of geven wij ruimte aan mensen om met nieuwe inbreng en inzichten aan het werk te gaan? De wereld om ons heen verandert in een hoog tempo. In de aankondiging van deze workshop heb ik Darwin geciteerd. Niet omdat ik in zijn evolutietheorie geloof, maar omdat ik de waarheid van zijn stelling ook voor de wijze van de verspreiding van het Evangelie in Nederland, geloof.

Ik ben met hem van mening dat het niet de sterkste (gemeenten) zijn maar zij (de gemeenten) die zich het snelst kunnen aanpassen aan een veranderende omgeving, die overleven. Wat we vandaag gezien hebben over Wecollect is daar zo'n voorbeeld van. Oude structuren zullen aangepast moeten worden.

Samen

Als ik hiervoor gesproken heb over de eindigheid van het voortbestaan

van 'De Kerk' dan heb ik het niet gehad over het niet voortgaan van het Evangelie, dat gaat door. De kerk zal naar mijn mening niet meer worden gevormd door de toch voor het merendeel 'gesloten' plaatselijke gemeenschappen, maar er zullen veel meer open structuren ontstaan. De beleidsnota van de stuurgroep 'Werk in de Wijngaard' 'De hand aan de ploeg', geeft daar de aanzetten toe. Laten we over de gemeente-/wijkgrenzen heen stappen. Samen ben je veel geloofwaardiger in je streek, in je stad en ook zichtbaarder.

Bij het afnemen van het aantal medewerkers in onze gemeenten geeft het over de gemeente-/wijkgrenzen heen stappen, de mogelijkheid dat door zaken samen te doen, er minder geld en menskracht nodig is. Veranderende aanpakken vragen om leiderschap.

In dat verband moet ik de tekst die op een van de wanden in het stadhuis in Den Bosch staat, citeren. Daar staat: 'leiden is dienen'. Dat soort leiderschap is in de plaatselijke gemeente nodig. De gaven van leidinggeven is veelal aan u, kerkrentmeesters, gegeven. Het is mede uw verantwoordelijkheid het schip van uw gemeente

samen met een vloot van andere gemeenten door de naderende storm te loodsen.

Er is storm op komst. Wanneer? Het weer is een complex fenomeen en moeilijk te voorspellen, maar wij mogen sturen in de wetenschap dat wij de Heer aan boord hebben. Hij zal ons de kracht geven om, misschien met wat voor ons zichtbare averij, koers te houden, als het gaat om de evangelieverkondiging in uw omgeving.

Ter afsluiting over de plaats van de financiën in het beleidsproces. Het geld is een noodzakelijk middel om de Evangelieverkondiging mogelijk te maken. Het is echter geen doel op zich en als ouderling-kerkrentmeester en daarmee als lid van de kerkenraad heeft u de opdracht het beleid (mede) te formuleren en leidinggevend (dienend) mogelijk te maken, aldus de heer Westerveld.

Vragen

De voorzitter bedankt de heer Westerveld voor deze inleiding en geeft de aanwezigen de gelegenheid om vragen te stellen.

De heer Kous uit Putten zoekt wat nadere invulling van de door de heer

Westerveld genoemde relatie tussen stuurman en kapitein. Wie maakt dan bijvoorbeeld het beleidsplan, het college of de kerkenraad? De heer Westerveld geeft aan dat het maken van het beleidsplan de verantwoordelijkheid is van de kerkenraad, maar dat de ouderling-kerkrentmeester daar voluit in participeren. Vanuit het college van kerkrentmeesters mogen dan ook initiatieven worden verwacht op dit organisatorische terrein.

De heer Kous is van mening dat we daarmee wel een "veld met spanningen betreden", wat het kan betekenen dat er andere keuzen gemaakt worden voor het snijden in de kosten.

De heer De Vries denkt hierbij aan een concreet voorbeeld uit Friesland. Het college van kerkrentmeesters is er voorstander van om de pastorie te verkopen, de kerkenraad wil investeren in onderhoud.

De heer Westerveld benadrukt dat juist dit soort voorbeelden aangeeft hoe belangrijk het is om consensus te hebben over het gezamenlijke beleid. Dat voorkomt ad hoc besluiten. Er moet worden nagedacht over scenario's: als dit zich voordoet, of als dat zich voordoet, dan moeten we dat...

De heer Van der Klooster uit Dordrecht heeft belangstelling voor het denken in scenario's. Welke rol kan het college van kerkrentmeesters bijvoorbeeld spelen in een neergang?

De heer Westerveld schetst de situatie van Midden-Langstraat. De eerste fusieprocessen komen daar op gang. In een eerste stap is er kennis gemaakt. Door met elkaar te delen waar iedereen mee bezig is en vooruit te kijken naar in de toekomst benodigde kerkgebouwen en predikantsplaatsen, wordt er voorgesorteerd op het moment dat de scenario's van krimp en afstoting zich daadwerkelijk voordoen.

De heer Uitslag uit Vollenhove heeft vragen over geld uit oude bronnen en nieuwe bronnen. Hoe gaat een gemeente verstandig om met erfstellingen en legaten? De heer Westerveld geeft aan dat dit onderwerp zich niet ►

Tekstenservice Kerkbalans: stijging toezeggingen

Sinds enkele jaren biedt de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG) aan colleges van kerkrentmeesters de mogelijkheid om folderteksten of teksten voor brieven die voor een bepaalde doelgroep bestemd zijn, door deskundige tekstadviseurs te laten beoordelen.

In het afgelopen seizoen hebben weer enkele tientallen colleges van kerkrentmeesters gebruik gemaakt van deze vorm van dienstverlening in het kader van de actie Kerkbalans. Enkele van deze colleges van kerkrentmeesters is gevraagd hoe sindsdien de actie Kerkbalans 2011 in hun gemeente is verlopen.

Uit de reacties van acht gemeenten blijkt dat in veruit de meeste gevallen de toepassing van Kerkbalans Nieuwe Stijl of onderdelen daarvan, gesteund door de tekstenservice, geleid heeft tot een hoger totaalbedrag aan toezeggingen. De opbrengsten varieerden van 16 tot 1,4%. Slechts in één geval was er sprake van een lichte daling van de opbrengst van Kerkbalans.

Enkele cijfers:

- Gereformeerde kerk Lunteren: + 16 procent
- Protestantse gemeente Olst: + 1,4 pct.
- Hervormde gemeente Hooge Zwaluwe: + 3,8 pct.
- Hervormde gemeente Vollenhove: + 3,3 pct.
- Hervormde gemeente Waspik: lichte daling.
- Protestantse gemeente Denekamp: + 6 pct.
- Protestantse gemeente Okkenbroek: + 4,6 pct.

leent om iedereen willekeurig te benaderen. Enerzijds is het een gevoelig onderwerp, en anderzijds moet je goed rondkijken naar mensen van wie kan worden verwacht dat ze als ambassadeur een bijdrage kunnen leveren aan het nalaten van geld, maar ook aan het benaderen van anderen in hun eigen kring.

Geefgedrag

De heer Bloemhof uit Leeuwarden vraagt zich af of het geefgedrag van de huidige groep 55+ uniek is voor onze tijd. Zou een toekomstige 55+ generatie een ander geefgedrag hebben? De heer Wolswinkel (gemeenteadviseur Kerkbeheer) heeft de ervaring dat bijvoorbeeld de groep onder de 40 jaar van nu minder geeft dan voorheen. Onder meer door een lossere binding.

De heer Van Duijn uit Amsterdam geeft aan dat extrapolatie niet zomaar kan worden toegepast. Het verloop van het ledenaantal is niet meteen relevant voor het verloop van de inkomsten. Naast levend geld heeft Amsterdam ook veel inkomsten uit erfstellingen en legaten en uit bezit. Hij is ook van mening dat de tegenstelling tussen kerkenraad en college van kerkrentmeesters echt moet ophouden. Als er goede plannen zijn, komt het geld ook wel in orde. De heer Westerveld kan deze opmerkingen onderschrijven.

De heer Van Diermen uit Heerde verwijst nog even naar de discussie in de pers over de collecte tijdens de eredienst voor de eigen gemeente. In Heerde worden ook andere activiteiten ontwikkeld waar belangstelling voor is, onder meer een orgelmarathon en een markt. Activiteiten die niet alleen geld opleveren, maar ook een fijne en gezellige dag. De heer Westerveld geeft aan dat hij met zijn stelling een steen in de vijver wilde werpen. Op dit moment is het te vroeg om de collecte voor de eigen gemeente af te schaffen, het levert gewoon nog een te groot bedrag op om te missen. De achterliggende gedachte is wel, dat de kerk bij terugloop niet alleen afhankelijk moet zijn van de collecte.

De heer De Vries bedankt tenslotte de heer Westerveld voor zijn goede en terzake kundige betoog.

Nieuwsbrief SBKG Zuid-Holland

Eind april jl. liet het bestuur van de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG) van Zuid-Holland de Nieuwsbrief uitgaan waarin aandacht werd gevraagd voor het BRIM (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten). Daarin wordt o.m. omschreven welke procedure gevolgd moet worden om voor subsidie in aanmerking te komen. Dit jaar stroomt de laatste categorie kerken in het BRIM in (monumentennummers 26.100 t/m 45.949).

Nadere informatie over het werk van de SBKG Zuid-Holland is te vinden op de website www.sbkgh.nl of kan worden verkregen bij de secretaris van de SBKG Zuid-Holland: Sportlaan 6, 3299 XG Maasdam, e-mail: info@sbkgh.nl

Boek over kerk Oosterlittens

De geschiedenis van de Sint Margarethakerk in het Friese Oosterlittens is beschreven en vastgelegd in een boek. Aanleiding om de bundel samen te stellen, vormden de uitvoerige restauraties aan het gebouw. Sinds 1961 is Oosterlittens vacant, omdat een eigen predikant financieel niet meer op te brengen is. Met de gemeenten Baard en Winsum is Oosterlittens gefuseerd in de hervormde gemeente Lank Meamert.

Het nu verschenen boek kost € 24,95 en is te bestellen via P. van Gunst: e-mail: pvangunst@gmail.com, tel. 0517 – 34 16 42, aldus een bericht in het Reformatorisch dagblad van 3 mei jl.

Oude Kerk Naaldwijk multifunctioneel monument

Na een periode van bijna 20 jaar kan de restauratie en het multifunctioneel maken van de Oude Kerk te Naaldwijk worden afgesloten. De Oude Kerk van Naaldwijk is een van de belangrijkste middeleeuwse kerken in Zuid Holland. De omvang, datering, historische betekenis, bouwstijl en inventaris bepalen het unieke karakter van het monument. De kerk, gelegen aan het Wilhelminaplein in het centrum van Naaldwijk, is een bijzonder gebouw. Bijzonder niet alleen omdat het een intensieve restauratie heeft ondergaan, maar zeker omdat dit gebouw multifunctioneel is gemaakt.

De Oude Kerk van Naaldwijk enkele jaren geleden.

De Oude Kerk leent zich bij uitstek voor feesten, diners, recepties, symposia, jubilea, concerten en veel andere doeleinden. Omdat het behoud van dit cultureel erfgoed iedere inwoner van Naaldwijk aangaat, is de Stichting Vrienden van de Oude Kerk gevormd die zich inzet voor de instandhouding

en het multifunctioneel gebruik van de kerk bevordert.

Op 12 mei jl. is de gerestaureerde kerk, die eigendom is van de Hervormde gemeente van Naaldwijk, tijdens een feestelijke bijeenkomst weer in gebruik genomen.

Middeleeuwse kerken Groningen en Drenthe

Drie jaar geleden verscheen het boek "Alle middeleeuwse kerken van Harlingen tot Wilhelmshaven", een bijna duizend pagina's tellend boek met ongeveer vierhonderd kerken uit Friesland, Groningen, Drenthe en Ostfriesland. Het boek was erg gewild en zowel de eerste als de tweede druk waren in korte tijd uitverkocht.

Later bleek behoefte te bestaan aan een meer handzamer formaat met een daarop aangepaste prijs, waarin deze kerken per provincie zijn gebundeld. Dat heeft geleid tot de uitgave van twee paperbacks: een deel over Friesland en een deel over Groningen en Drenthe. De Stichting Oude Groninger Kerken biedt het boek aan voor de prijs van € 24,95. Contactadres: tel. 050 – 31 23 569, e-mail: info@groningkerken.nl

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden. Geïnteresseerden kunnen specifieke informatie over de aangeboden orgels opvragen.

Afgelopen maand zijn twee orgels nieuw ingeschreven:

- Een mechanisch pijporgel met 15 stemmen verdeeld over twee klavieren en vrij pedaal. Het is in 1977 gebouwd door de Fa. Jac. Van der Linden & Co. te Leiderdorp. 2.
- Een 4-voets positief met 8 stemmen verdeeld over manueel en pedaal. Dit orgel werd in 1973 vervaardigd door de fa. S.F. Blank te Herwijnen.

Naast genoemde instrumenten zijn er in het orgelbankbestand nog 5 orgels opgenomen.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met: Centraal Bureau VKB Tel. (078) 639 36 63, e-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl Of raadpleeg het actuele aanbod op onze website: www.kerkrentmeester.nl

Met Kerkbalans het jaar rond

Juni:

Vergelijkingen maken met cijfers van omliggende gemeenten

Jaarlijks publiceert de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving in zijn verslag veel financiële gegevens over o.a. de hoogte van de toezeggingen van Kerkbalans, de werkelijke betaalde bijdrage van het jaar daarvoor en andere belangrijke gegevens. Vaak worden deze gegevens per regio/provincie vermeld. Dan blijkt dat de verschillen over de omvang van de bijdrage soms relatief erg groot zijn.

Vaak is dit historisch verklaarbaar omdat bepaalde gemeenten sinds vele tientallen jaren jaarlijks een forse opbrengst uit bezit hebben (pacht- en huuropbrengsten). Om de situatie in de eigen gemeente goed te vergelijken, is het aan te bevelen om bij enkele omliggende kerkelijke gemeenten de gegevens op te vragen over de gemiddelde bijdrage per bijdrager, per toezegger en per lid. Op basis van die informatie kan een duidelijke publicatie voor het kerkblad van juni gemaakt worden.

Gemeenteleden worden dan bepaald bij het geefgedrag in omliggende gemeenten. Dat spreekt veel meer gemeenteleden aan dan landelijke of provinciale gemiddelden en dit kan, zeker wanneer de presentatie in de vorm van diagrammen gebeurt, aansporen tot een hogere bijdrage in het kader van de plaatselijke geldwerving.

Kalender voor de kerkrentmeesters

Om de kerkrentmeesters behulpzaam te zijn, worden hieronder enkele activiteiten vermeld die deze maanden de aandacht van de kerkrentmeesters nodig hebben

Juni:

- Toezending door de kerkenraad van de vastgestelde jaarrekening 2010 aan het Regionale College voor de Behandeling van Beheerszaken.
- Betaling aandeel centrale kas.
- Publicatie in het kerkblad over de stand van zaken van de in januari gevoerde actie Kerkbalans (stand van toezeggingen, bijdragers, e.d. en het mogelijk te verwachten resultaat).
- Afdracht aan de Belastingdienst van ingehouden loonheffing en sociale premies.
- Bespreking in het college van kerkrentmeesters om voor de actie Kerkbalans 2012 één of meerdere onderdelen van Kerkbalans Nieuwe Stijl te gaan toepassen.
- Huurtarieven verhuur kerkelijke gebouwen per 1 juli aanpassen, waarover de aankondiging in april plaats vond.

Juli:

- Rappelleren van gemeenteleden die hun toezegging voor Kerkbalans voor de betreffende termijn, indien die verstreken is, nog niet hebben betaald.
- Afdracht aan de Belastingdienst van ingehouden loonheffing en sociale premies
- Betaling aandeel centrale kas.

Hoofdbestuur in gesprek met provinciale afdelingen

R.M. Belder

Tweemaal per jaar komt een delegatie van het hoofdbestuur van de VKB bijeen met vertegenwoordigers van de provinciale afdelingen. Het doel daarvan is o.m. beleidsmatige zaken en informatie vanuit het hoofdbestuur door te geven aan de afdelingsbesturen, die deze op hun beurt tijdens regiobijeenkomsten of de reguliere provinciale ledenvergaderingen ter kennis brengen aan de colleges van kerkrentmeesters. Voorts verneemt het hoofdbestuur tijdens dit soort bijeenkomsten van de afdelingsvertegenwoordigers wat er op het grondvlak leeft. Op 12 maart, toen de eerste bijeenkomst in 2011 met de afdelingsbesturen plaatsvond, kwamen o.m. de volgende zaken aan de orde.

Versterking rol afdelingsbesturen

Het hoofdbestuur heeft een paar jaar geleden gekozen voor een slagvaardiger aanpak door het inzetten van een aantal projecten met als doel om bepaalde procedures in het belang van de leden van de VKB te versnellen. De voorzitter van de VKB, de heer mr. P.A. de Lange, heeft het voornemen om alle provinciale afdelingen te bezoeken en een inventarisatie te maken van datgene wat op regionaal niveau van belang is, zodat zij optimaal ten behoeve van de colleges van kerkrentmeesters kunnen functioneren. Gedacht wordt daarbij o.m. aan complettering van de e-mailadressen van de gemeenten, zodat effectief door middel van nieuwsbrieven e.d. informatie kan worden verstrekt of informatie vanuit de gemeenten (cijfers e.d.) centraal bij de VKB binnen komt. Verder valt te denken aan een lijst van sprekers die over uiteenlopende kerkrentmeesterlijke onderwerpen een inleiding kunnen verzorgen. Voorts is het gewenst om de aanwezige deskundigheden in de eigen provincie te inventariseren en deze beschikbaar te stellen ingeval gemeenten daaraan behoefte hebben.

Belangrijk is dit te communiceren met de Stichtingen Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG-en), de Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB's) en de gemeenteadviseurs kerkbeheer. Er is dus absoluut geen sprake van het opheffen van de provinciale afdelingen, maar juist van een versterking van de afdelingen, waardoor optimalisering van de doelstelling van de VKB wordt bereikt.

Actualiteiten uit afdelingen

Hierna krijgen de vertegenwoordigers van de afdelingen gelegenheid te melden waarmee zij de afgelopen maanden bezig zijn geweest. Het is een indrukwekkend overzicht van uiteenlopende onderwerpen waarover gesproken is en waarmee de colleges van kerkrentmeesters bij het uitvoeren van hun opdracht hun voordeel

kunnen doen. Deze regiobijeenkomsten zijn in het najaar van 2010 gehouden en in "Kerkbeheer" is daarvan verslag gedaan.

In het kader van afstoting en herbesteding van kerkgebouwen wordt er door de voorzitter van de afdeling Groningen gewezen op de zeer praktische en heldere notitie die een paar jaar geleden door de VKB is vastgesteld, getiteld "De keuze van het kerkgebouw". Deze notitie is bedoeld voor situaties waarin gemeenten, vaak als gevolg van fusie, een keuze moeten maken welk kerkgebouw zij wensen te behouden. Hieraan ontbreken nog de passages: afstoting, herbesteding en medegebruik. Eigenlijk zou op basis van praktische kennis die op tal van plaatsen in het land aanwezig is, deze zeer heldere notitie aangevuld moeten.

Verder zijn er inleidingen gehouden over de toekomst van de steeds kleiner wordende protestantse gemeenten. Tijdens de regiobijeenkomst in Groningen hebben twee Groningse predikanten dit probleem helder gemaakt en gepleit voor een clustering van gemeenten met behoud van eigen identiteit en zelfstandigheid. In het voorjaar van 2011 wordt in de meeste afdelingen weer de ledenvergadering belegd, waarbij zeer interessante onderwerpen als "Hand aan de ploeg" geagendeerd worden.

Ontwikkelingen website

Vervolgens krijgt de heer drs. E. van Rijssen, adjunct-directeur van de VKB, gelegenheid om de belangrijkste ontwikkelingen van de website van de VKB onder de aandacht te brengen. Hij toont een overzicht van het duidelijk toenemende aantal bezoeken aan de website, nu circa 1000 per week. In de periode voorafgaande aan de actie Kerkbalans is er sprake van zo'n 1.500 bezoeken per week. Belangrijk is dat de VKB beschikt over alle e-mailadressen van haar leden. Dat is in 44 pct. van het aantal leden het geval, waarbij de afdeling Groningen met 59 pct. het hoogste scoort en de afdeling Overijssel-Flevoland het laagste.

De heer Van Rijssen toont aan dat er sprake is van een toename van online bestellen bij de Kerkbalans materialen, want 50 pct. van de colleges van kerkrentmeesters heeft dat in het afgelopen seizoen online gedaan, terwijl 25 pct. (125 gemeenten) de folder zelf online samenstelt. De plannen voor uitbreiding van de website in 2011 omvatten o.m. een dossiermodule, een VKB-forum (platformfunctie) en een VKB.Kerkmarkt.nl, waar men artikelen kan aanbieden. Wanneer deze doelen gerealiseerd zijn, zal extra aandacht besteed worden aan het assisteren van de provinciale afdelingen bij een optimaal beheer van de website, aldus de heer Van Rijssen.

Hand aan de ploeg — voorlichting in de regio

Vervolgens wordt kort gesproken over een brief van de

afdeling Groningen over de omvang van de afdelingscontributie. De voorzitter zegt toe dat het hoofdbestuur, alvorens daarover een besluit te nemen, advies inwint bij de Commissie Financiën en Fiscale zaken van de VKB. Daarna krijgt de heer M.G.R. Barendrecht gelegenheid aandacht te vragen voor synodale voorstellen die binnenkort in de synode aan de orde komen in het kader van "Hand aan de ploeg", een uitwerking van voorstellen en suggesties die destijds door de Commissie Veerman zijn gedaan. Het gaat over zaken als de rechtspositie van predikanten, de problematiek van kleine gemeenten en clustering van gemeenten.

De heer Barendrecht wijst erop dat, dankzij de medewerking van het bestuur van de afdeling Noord-Brabant-West, op 13 april a.s. in Oudenbosch een eerste uitrol van de voorstellen wordt gehouden. Hij roept de afdelingsbesturen op in de komende tijd in hun programma dit onderwerp te agenderen, zodat zij wellicht nog dit voorjaar, maar anders in het najaar en mogelijk zelfs na 1 januari 2012 deze voor colleges van kerkrentmeesters en kerkenraden zo belangrijke zaken kunnen bespreken.

Overige onderwerpen

Financiën van de gemeenten

De voorzitter van de afdeling Gelderland deelt mee dat op 5 maart 2011 de voorjaarsvergadering van de afdeling is gehouden, waarbij de gemeenteadviseur kerkbeheer een inleiding hield over de financiële positie van de gemeenten. Daarbij is o.m. gebleken dat de begroting 2011 in 70 pct. van de Gelderse gemeenten een negatief saldo aangeeft. Er is in Gelderland een overschot aan FTE van predikanten.

Anderzijds zijn er veel diaconieën in Gelderland met omvangrijke vermogens. Hoe verhoudt dit zich met elkaar en is het nog langer aanvaardbaar dat de plaatselijke gemeente structureel tekorten heeft, maar dat de diaconie in die gemeente over omvangrijke vermogens beschikt? De afspraak wordt gemaakt dat de beide beleidsvoorbereidende commissies van de VKB (BCM en FFZ) zich over deze zaak buigen en het hoofdbestuur vervolgens zullen rapporteren.

Accountantscontrole jaarrekening verplicht?

De vertegenwoordiger van de afdeling Friesland wijst op de accountantscontrole waarvoor het RCBB in Friesland, op basis van de huidige kerkordelijke regelgeving, een richtlijn gaan maken. Voorkomen moet worden dat er een zodanige landelijke regeling komt waardoor plaatselijke gemeenten flinke kosten moeten maken door inschakeling van een accountant, terwijl men nu kan volstaan met de inschakeling van enkele deskundigen die door de kerkenraad worden benaderd. Toegezegd wordt dat deze kwestie in de Commissie FFZ van de VKB wordt besproken en vervolgens in het eerstvolgende overleg met het Bestuur van de Dienstenorganisatie wordt behandeld.

Voordracht bestuursleden vanuit de afdeling

De voorzitter van de afdeling Zeeland wil graag rekening houden met de vereiste disciplines die nodig zijn in het hoofdbestuur in die situaties waarin bestuursleden periodiek aftredend zijn. In dat geval vindt hij het van belang wanneer het Centraal Bureau hierover ruim-

schoots van tevoren mededeling doet, zodat het afdelingsbestuur voldoende tijd heeft uit te zien naar geschikte kandidaten. Toegezegd wordt dat hierover tijdig vanuit het Centraal Bureau zal worden gecommuniceerd.

Vergoeding van preekbeurten

Voorts vraagt de voorzitter van de afdeling Zeeland aandacht voor het probleem van de verhoging van de preekbeurtenvergoeding van € 80 naar € 100. Dat gebeurt nota bene in een tijd dat het economisch minder gaat. Dit is moeilijk aan gemeenteleden uit te leggen. Meegedeeld wordt dat hier sprake is van een 'inhaalslag' die volgens een bepaalde systematiek in het kader van de rechtspositieregeling predikanten wordt toegepast. Afgesproken is dat vervolgens deze vergoeding jaarlijks wordt geïndexeerd. Hoewel deze maatregel niet meer terug te draaien is, zal de vertegenwoordiger van de VKB deze opmerkingen in het betreffende overleg predikanten aan de orde stellen.

De Landelijke Registratie Protestantse Kerk (LRP)

Meegedeeld wordt dat de Kerk nu bezig is met het houden van voorlichtingsbijeenkomsten en dat de uitrol bij enkele gemeenten nu plaats vindt. Tijdens het VKB-Congres op 9 april a.s. wordt er een afzonderlijke workshop aan dit belangrijke onderwerp gewijd.

Congres van de VKB

De voorzitter deelt mee dat onlangs aan alle leden van de VKB de convocaties zijn verzonden om deel te nemen aan het komende VKB-Congres, dat op 9 april 2011 in "De Reehorst" te Ede plaats zal vinden. Het thema is "Organisatie", waarbij een aantrekkelijk programma wordt geboden voor de kerkrentmeesters die met de zaken die aan de orde komen vrijwel dagelijks te maken hebben. Voorts zal tijdens dit VKB-Congres het jongerenproject WECollect aan de orde komen. De voorzitter roept de afdelingsbesturen op om tijdens hun voorjaarsbijeenkomsten het congres onder de aandacht van de kerkrentmeesters te brengen.

Ervaring met specifieke contacten met kleine en grote gemeenten

De vice-voorzitter van de VKB, de heer mr. J.G.H. Krajenbrink, wijst op de rondgang vijf jaar geleden onder de grote en grotere gemeenten met het doel interesse te wekken voor het werk dat de landelijke VKB en de provinciale afdelingen voor de plaatselijke gemeenten verrichten. Hij vraagt hoe groot de betrokkenheid van deze categorie gemeenten bij het werk van de provinciale afdelingen is. Grotere gemeenten zouden misschien het werk van kleinere omliggende gemeenten kunnen faciliteren.

Uit de reacties blijkt dat, op een enkele uitzondering na, de grote stadsgemeenten en de grotere gemeenten vrijwel geen blijk van belangstelling geven voor het werk van de betreffende provinciale afdeling. De voorzitter zegt toe dit punt in zijn komende bezoeken aan de provinciale afdelingen te zullen bespreken. Het hoofdbestuur zal ook nagaan in hoeverre het Grote Steden Beraad van de VKB eraan kan bijdragen dat grote(re) gemeenten nauwer bij het werk van de Vereniging betrokken worden.

Draaginsignes bij jubilea

W. Gorter, West Maas en Waal.

Jan Rigtering, Zoutkamp
42 jaar boekhouder

ZILVER
toegekend aan

Geert Kuperus, Garijp
31 jaar koster

G. Kuperus, Garijp.

Elisabeth Hoekstra-Jelsma,
Op é Noed (Fr.)
25 jaar koster

E. Hoekstra-Jelsma, Op é Noed (Fr.).

Arjen de Jong, Opeinde-Nijega en
De Tike
25 jaar koster

Antje de Jong-Hietkamp,
Opeinde-Nijega en De Tike
25 jaar koster

A. de Jong en A. de Jong-Hietkamp,
Opeinde-Nijega en De Tike.

GOUD MET BRILJANT
toegekend aan

Ad de Waal, Huizen
60 jaar organist

A. de Waal, Huizen.

Cornelis van der Plas, IJmuiden-West
60 jaar collectant

Willem Ouwehand, Katwijk aan Zee
51 jaar collectant

Andries Hardenbol, Lochem
50 jaar organist

A. Hardenbol, Lochem.

Berend Dekker, Ruinerwold-
Koekange
65 jaar organist

B. Dekke, Ruinerwold-Koekange.

Gerrit van Eeden, Voorburg
50 jaar cantororganist

GOUD
toegekend aan

Jorrit van der Wal, Bozum
41 jaar notabel en kerkrentmeester

J. van der Wal, Bozum.

Jannes Koetsier, Ruinerwold/
Koekange
42 jaar organist

Gerrit Jan te Lindert, Varsseveld
40 jaar organist

G.J. te Lindert, Varsseveld.

Johan Hein Gezinus Frowijn,
Veenendaal
41 jaar hoofd kerkelijk bureau en
administrateur

J.H.G. Frowijn, Veenendaal.

Willem Gorter, West Maas en Waal
40 jaar organist

Pieter Cornelis Bron, Oss Paaskerk
25 jaar organist

Halbe Westra, Zwaagwesteinde
33 jaar diverse functies

LEGPLAQUETTE toegekend aan

Jacob Koenekoop, Bodegraven
22 jaar koster

Iedere gemeente eigen e-mailadres

Tijdig mutaties doorgeven

De VKB probeert er alles aan te doen om de adressenbestanden zo nauwkeurig en betrouwbaar mogelijk te houden. Dat valt of staat echter met het tijdig ontvangen van mutaties van de gemeenten.

Eigen e-mailadres

Datzelfde geldt voor e-mailadressen. Vaak hebben kerkrentmeesters hun privé-e-mailadres als contact-e-mailadres van de gemeente opgegeven. Het is veel praktischer om een speciaal e-mailadres te openen voor het college van kerkrentmeesters van uw gemeente. Bij voorbeeld: info@pkn-kerkhuizen.nl Een e-mailadres is bijna altijd kosteloos. Het biedt het voordeel dat het aan de gemeente verbonden is en dat het blijft gelden wanneer er mutaties optreden. De VKB kan u informeren over het openen van e-mailadressen.

Acquisitiefraude

De afgelopen weken zijn we als Vereniging meerdere malen benaderd door leden die te maken hebben gehad met acquisitiefraude. Vaak gaan de fraudeurs op de volgende twee manieren te werk. Er wordt een factuur of acceptgiro gestuurd waarbij de suggestie wordt gewekt dat deze moet worden betaald voor reeds verleende diensten. Dit is de zogenaamde "spooknota" die lijkt op een normale factuur. Uit de kleine lettertjes blijkt echter dat het een aanbieding is waarop men kan ingaan. Daarnaast probeert men potentiële slachtoffers te misleiden. Hierbij worden organisaties en bedrijven (en dus ook kerkelijke gemeenten) telefonisch benaderd waar dan de suggestie wordt gewekt dat er een bestaand advertentiecontract is dat alleen maar verlengd hoeft te worden. Als een tarief voor het advertentiecontract wordt genoemd, wordt gesuggereerd dat dit bedrag per jaar geldt. Daarna wordt een fax gestuurd met opzettelijk een fout in de vermelding, waarbij gevraagd wordt de gegevens te controleren. Daarnaast vermeldt de fax het besproken tarief, dat echter dan als een maandbedrag (in plaats van per jaar) wordt genoemd. Omdat de benaderde persoon zich logischerwijs fixeert op de foutieve vermelding, let hij of zij dan niet op het vermeldde hogere tarief. Meestal gaat het om langdurige contracten (b.v. 3 jaar). Vaak wordt telefonisch grote druk op de klant uitgeoefend om het contract zo snel mogelijk te ondertekenen en te retourneren. De advertenties kunnen betrekking hebben op een papieren editie die

een zeer klein bereik heeft, vaak gaat het om een vermelding in een telefoongids of een database op het internet die in feite nauwelijks wordt geraadpleegd. Soms lijkt het erop dat het een vermelding betreft in de "normale" telefoongids terwijl dit niet het geval is. De oplichters schromen er niet voor om bij het uitblijven van een betaling een incassobureau in te schakelen.

Het algemene advies is dat u bij spooknota's nauwkeurig controleert of er sprake is van een offerte of een factuur. Lees de kleine letters goed en check op het internet of het bedrijf een goede reputatie heeft. Ga daarnaast niet spontaan in op telefonische benadering door bedrijven en doe geen toezeggingen. Doe bij twijfel in geen geval een betaling! Het lijkt er op dat genoemde malafide praktijken met name in de zomerperiode plaats vinden omdat dan de zaken nogal eens worden waargenomen door personen die niet volledig op de hoogte zijn van lopende contracten, waardoor de kans groter is dat men in de val loopt. Neem daarom de tijd en laat eventueel op een later tijdstip terugbellen. Doe in geval van schade aangifte bij de politie. Hoewel voor de bij ons gemelde zaken in de meeste gevallen dekking bleek te zijn op de collectieve rechtsbijstandverzekering, is voorkomen altijd beter dan genezen. Mocht er echter toch een betaling te zijn verricht dan kan eventueel een beroep op de fraudeverzekering worden gedaan waarbij er in de meeste gevallen dekking zal zijn (dit hangt echter wel van het specifieke schadegeval af). Het nut van de genoemde verzekeringen is hierbij dan ook weer aangetoond.

Op zoek naar Kaarslampen?

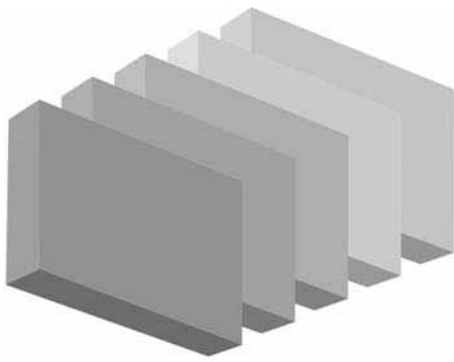
Mat, Helder, Goud, Tipkaars

Bestel nu uw kaarslampen Online

**www.gloeilampenonline.nl
tel. 0314-363856**

Huispijorgel te koop

Door overlijden beschikbaar gekomen. Het orgel is gebouwd in 1961 door Kloppenburg-Amstelveen. De dispositie is:
Holpijp 8 (hout ca. 1840)
Fluit 4 (hout grotendeels ca. 1840)
Octaaf 2 (metaal Stinckens)
aangehangen pedaal. Het orgel staat in Doorn en is per direct beschikbaar. Prijs nader overeen te komen. Voor informatie: R. Pijl. Tel. 06-25057071 / email ron@pijl.org.

Advies over verwarming, ventilatie, regeling, verlichting, communicatie en energie voor:

- Nieuwbouw
- Renovatie
- Verbouw
- Uitbreiding
- Vervanging
- Onderhoud
- Klimaat- en vochtklachten

NIAG

Nederlandse Installatie Adviesgroep

NIAG geeft adviezen voor bijvoorbeeld verwarming en ventilatie van uw kerkgebouw. Het behoud van het orgel, gebouw en het comfort van de kerkbezoeker staan hierbij centraal.

Het Spaarne 37
8253 PE Dronten
Postbus 297
8250 AG Dronten
T 0321 – 38 77 66
F 0321 – 38 77 60
E info@niag.nl
W www.niag.nl

Adviseur:

*'Uw advies,
onze zorg!'*

- restauratie-, nieuwbouw- en uitbreidingsplannen
- instandhoudingsplannen
- advisering inzake subsidie

Voor het instandhouden van uw kerkgebouw met de status van rijksmonument biedt de rijksoverheid een subsidie in het kader van de Brim-regeling. Subsidie tot een maximum van € 650.000 is mogelijk op basis van een investering van € 1.000.000 aan subsidiabele kosten. De subsidie wordt bepaald op basis van een goedgekeurd meerjaren onderhoudsplan met een looptijd van 6 jaar.

Voor verschillende categorieën rijksmonumenten heeft De Steunbeer BV inmiddels meer dan 250 van deze plannen opgesteld.

Naast het opstellen van het plan en het aanvragen van de subsidie begeleidt De Steunbeer BV desgewenst ook de uitvoering van de werkzaamheden van aanbesteding tot en met oplevering.

De Steunbeer BV

(restauratie) architecten

Havenpark 13-15 4301 JG Zierikzee
T 0111 - 450 930
steunbeer@monumentenweb.nl
www.steunbeer.com

Uw glas-in-lood, onze zorg !

- Glas-in-lood restauratie
- Nieuw glas-in-lood
- Gebrandschilderd glas-in-lood
- Glasappliqué
- Gezandstraald glas
- Glasfusing
- Grafmonumenten
- Gast-atelier voor kunstenaars

bv GlasbewerkingsBedrijf Brabant "GBB"
 Kapitein Hatterasstraat 10
 5015 BB Tilburg
 Tel: 013-5325110
 Fax: 013-5427305
 Mail: info@gbb.nl
 Web: www.gbb.nl

Van der Wal Glas in Lood bv
 Het Hoge 5, 7251 XT Vorden
 Tel: 0575-555742 Fax: 0575-555679
 Van Oldenbarneveldtstraat 83
 6828 ZN Arnhem Tel: 026-3706731
 Mail: info@vanderwal-glasinlood.nl
 Web: www.vanderwal-glasinlood.nl

fabriek van
 ELEKTR. LUIDMOTOREN
 TORENUURWERKEN
 (synchroon- of met
 radiografische besturing)
 VERLICHTE WIJZERPLATEN
 OOK IN LED UITVOERING
 RESTAURATIES

"DE KLOK"

5735 GP AARLE-RIXTEL
 KAPEL-LAAN 1 TELEFOON (0492) 38 12 02

NIEUWBOUW
 RESTAURATIE
 ONDERHOUD

Platinalaan 10
 5234 GH 's-Hertogenbosch
 Tel 073 641 29 51
 Fax 073 642 50 55
 www.pelsenvanleeuwen.nl
 info@pelsenvanleeuwen.nl

Augustanakerk (ELK) Amsterdam

Een **goede verstaanbaarheid** in de kerk is niet altijd eenvoudig te realiseren. Door een veelheid aan akoestische factoren is het nodig een professionele en ervaren partner in te schakelen.

Schaapsound is dé leverancier op het gebied van kerkgeluids-installaties, projectie en videoapparatuur en moderne oplossingen voor de kerktelefoon.

Niet alleen door jarenlange ervaring in honderden kerken, maar ook door ons specialisme in het zelf ontwikkelen van hoogwaardige, innovatieve producten. **Zo kunnen we optimaal inspelen op uw specifieke situatie.**

schaapsound

Ridderkerk: Kaartenmakerstraat 18, 2984 CB; Tel. 0180 41 46 00 Zwolle: Baileystraat 2a, 8013 RV; Tel. 038 785 19 77
 www.schaapsound.nl info@schaapsound.nl

KKG adviseurs

de specialist in kerkelijk vastgoed

Het Kantoor der Kerkelijke Goederen

het rentmeesterskantoor voor kerken en aanverwante organisaties

Het Kantoor Kerkelijke Administraties

de administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen

Een hele zorg minder

Al vele jaren zijn wij actief als dienstverleners voor kerken en instellingen. Doel is (op non-profit basis) dienstbaar te zijn aan kerken en aanverwante organisaties.

KKA nu nog dichterbij:

KKA Drachten,
De Drift 46,
9203 GH Drachten
Telefoon 0512-539970
Hoofd regiokantoor
Jan Willem Offinga

KKA Twente,
Drielscholtenstraat 30,
7556 NP Hengelo
Telefoon 074- 2669325
Hoofd regiokantoor
Gerwald Epping

Bijkantoor Zuidlaren,
Stationsweg 159,
9471 GP Zuidlaren
Telefoon 050-4027411
Uw contactpersoon
Ageeth Udo

KKA Arnhem,
Rosendaalseweg 507,
6824 KL Arnhem
Telefoon 026- 3708605
Hoofd regiokantoor
Hans Pfeiffer

Salarisbureau Barneveld,
Brouwerstraat 14,
3771 HA Barneveld
Telefoon 0342-42570
Uw contactpersoon
Jaap Heiweges

Hoofdkantoor KKA Amersfoort,
Koningin Wilhelminalaan
23, 3800 VB Amersfoort
Hoofd Wilco den Dikken

KKA Gouda.
Stationsplein 9 L,
2801 AK Gouda
telefoon 0182-510385
Wvd. Hoofd regiokantoor
Wilco den Dikken

Voor inlichtingen en het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met onze relatiebeheerder: Joop Buijs, telefoon 0341- 415780

Op een steeds groter aantal kerkelijke bureaus verlenen de **buitendienst-medewerk(st)ers van KKA professionele** ondersteuning. Meerdere colleges van kerkrentmeesters hebben het afgelopen jaar om verschillende redenen afscheid genomen van hun administrateur. De overstap naar een **blijvende en betaalbare** ondersteuning van KKA is bijna even zovele keren gemaakt. Het gaat niet alleen om de KKA-medewerk(st)er die op uw kerkelijk bureau werkzaamheden gaat verrichten, maar ook om **het team van deskundigen** dat voor de **benodigde feedback** zorgt.

Kijk voor meer informatie ook eens op onze website: www.kkgkka.nl

Een KKA-buitendienstmedewerk(st)er op uw kerkelijk bureau is echt een hele zorg minder! Een 15 tal medewerk(st)ers zijn u graag van dienst. Daarnaast zorgen onderstaande deskundigen voor de benodigde feedback:

- E.C. (Elly) Davelaar - ter Maaten, specialist verzekeringen;
- Mr. G.B. (Machiel) van Driel FBCB, btw-specialist;
- H.G.M. (Henk) Gries, adviseur horeca;
- J. (Jaap) Heiweges, salarisadministrateur;
- Ing. L. (Luuk) ten Hooven, rentmeester en specialist aan- en verkoop van kerkgebouwen;
- Ing. W. (Wim) Jacobs, rentmeester;
- Mr. J. (John) Kerseboom, jurist personeelszaken;
- Ing. G.J. (Gerrit) Kolkman, rentmeester;
- Drs. A.H.J. (Arwin) Kraaij, registeraccountant;
- Ing. J.J.W.M.G. (Johan) Monden, rentmeester;
- E.W. (Ewald) Stout, automatiseringsdeskundige;
- M.E. (Marijse) Verweij - Kegel, adviseur P&O;
- Mr. H.J. (Hendrik Jan) Woltersom, rentmeester.

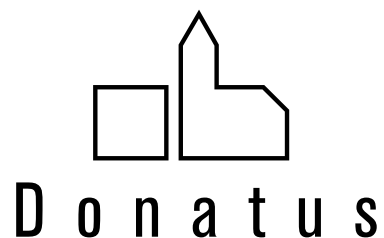

Hoofdkantoor KKA/KKG/KerkTransVorm
Postadres
Postbus 675 • 3800 AR Amersfoort
Vestigingsadres
Koningin Wilhelminalaan 23
3818 HN Amersfoort
Telefoon (033) 467 10 10
Fax (033) 465 67 86
Internet www.kerktransvorm.nl
www.kkgkka.nl

Donatus verzekert vertrouwd

Donatus verzekert kerkgebouwen en alles wat daarbij hoort. Zoals doopvonten, kanselbijbels en orgels. Ook voor vrijwilligers en werkers in kerkelijke dienst hebben we passende verzekeringen. Donatus is een betrokken specialist. Klein genoeg om u persoonlijk van dienst te zijn. Groot genoeg om met een gerust hart uw verzekeringsbelangen aan toe te vertrouwen. Donatus is een onderlinge verzekeringsmaatschappij zonder winstoogmerk. Samen met u zorgen we ervoor dat wat waardevol is, behouden blijft voor onze kinderen en hun kinderen en hun kinderen...

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

BELANGENBEHARTIGING • DIENSTVERLENING • KENNISINSTITUUT

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is de organisatie van beheerders in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening voor haar leden.

Daarnaast is de Vereniging een kennisinstituut ten dienste van kerkrentmeesters en alle andere beheerders in de Kerk. De VKB beschikt daartoe over veel kennis en ervaring op het gebied van geldwerving, gebouwen en monumenten, beheer van begraafplaatsen, verzekeringen, enz.

De VKB weet wat er speelt in de kerk en in de wereld daar omheen. Zij weet wat kerkelijke gemeenten nodig hebben en zoekt daar betaalbare oplossingen voor. Protestantse gemeenten, Hervormde gemeenten, Gereformeerde kerken en Evangelisch-Lutherse gemeenten, maar ook externe relaties die binnen de doelstellingen van de Vereniging vallen, kunnen gebruik maken van de volgende diensten van de VKB:

- **MAATWERK IN VERZEKERINGEN:**
nu al ruim 6000 verzekeringen, ondergebracht bij Marsh/Mercer, voor WA, bestuurdersaansprakelijkheid, rechtsbijstand, ongevallen, fraude en beroving, vervanging van predikanten, zorg en inkomen, inkomensverzekeringen onder op maat gemaakte polisvoorwaarden en tegen uiterst scherpe premies.
- **STEUN BIJ GELDWERVING:**
al het materiaal voor de actie Kerkbalans (Nieuwe Stijl), eigen folders en brochures voor uw gemeente, advies voor de plaatselijke geldwerving
- **ADVIEZEN VOOR BEHEERDERS:**
over kerktorens, orgels en kerkverwarming, belastingwetgeving en beheer van kerkelijke begraafplaatsen
- **PUBLICATIES:**
handleiding voor kerkrentmeesters, modellen voor plaatselijke regelingen, overeenkomsten en tarieven
- **ONDERSCHIEDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS:**
draaginsignes, legplaquettes en speldjes bij jubilea van kerkelijke medewerkers.

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

Centraal Bureau Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk
Beheer in de PKN
Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht.
Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.
Telefoon: 078 - 639 36 66, Fax: 078 - 631 59 49
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Website: www.kerkrentmeester.nl

